

“Ἐγὼ εἶμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18' 6)

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

ΟΡΘΟΔΟΣΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΑΙΟΥΛΟΣ † 1929

Ἔτος 112ον | Ὀκτώβριος 2022 | 4371

«ΜΗ ΤΑΡΑΣΣΕΣΘΩ ΥΜΩΝ Η ΚΑΡΔΙΑ»

Ο άνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας μοιάζει συχνὰ κυριευμένος ἀπὸ τὴν ἔπαρση καὶ τὴν ἀλαζονεία, τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὴν ἀπερισκεψία. Πρῶτα καὶ πάνω ἀπ' ὅλα, ὅμως, ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας εἶναι κυριευμένος ἀπὸ τὴν ἀνασφάλεια. Πραγματικά, ποὶς θὰ ἀδικοῦσε τὸν σημερινὸ ἄνθρωπο, ὅταν αὐτὸς νιώθει ὅτι βομβαρδίζεται ἀπὸ τὴ μία δοκιμασία μετὰ τὴν ἄλλη, χωρὶς νὰ προλαβαίνει νὰ συνέλθει ἀπὸ τὴν προηγούμενη; **«Ἐξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι»**, ὅπως γράφει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Β' Κορ., ζ' 5).

Στὴν ταραχὴ καὶ τὴν ἀνασφάλεια τῆς ἐποχῆς μας θὰ ταίριαζε ὁ λόγος τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητὲς Του: **«Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία»** (Ἰω., 18' 27 καὶ 18' 1). Ὁ λόγος αὐτὸς εἰπώθηκε ἀπὸ τὸν Κύριο, λίγο πρὶν ξεσπάσει ἡ μεγάλη καταιγίδα: τὸ βράδυ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου.

Πολὸ λογικά, ὁ Χριστὸς συνδέει τὴν προτροπὴ Του πρὸς τοὺς μαθητὲς Του, **«Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία»**, μὲ τὴν προσφορὰ τῆς εἰρήνης: **«Εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν»**. Ἀντιδιαστέλλει μάλιστα ρητῶς αὐτὴν τὴν εἰρήνη ἀπὸ τὴν εἰρήνη ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνεται καὶ τὴν προσφέρει ὁ κόσμος (**«οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν»**, Ἰω., 18' 27).

Οὐσιαστικά, αὐτὸ ποὺ μᾶς λείπει σήμερα εἶναι ἡ εἰρήνη: ἡ εἰρήνη στὸν κόσμον γύρω μας, ἀλλὰ καὶ ἡ εἰρήνη στὶς καρδιὰς τῶν ἀνθρώπων. Ὅλοι μιλοῦν γιὰ τὴν εἰρήνη, οἱ σοφοὶ τοῦ κόσμου ἐξαίρουν τὴν ἀξία τῆς καὶ οἱ διπλωμάτες τῶν κρατῶν τὴ θέτουν ὡς στόχο, ὀργανώνονται ἐκδηλώσεις ἢ καὶ διαδηλώσεις στὸ ὄνομά τῆς. Ἀλλὰ ἡ εἰρήνη παραμένει ἀπιαστο ὄνειρο. **«Τὸ μὲν γὰρ τῆς εἰρήνης ὄνομα, πανταχοῦ· τὸ δὲ πρᾶγμα, οὐδαμοῦ»**, ὅπως ἔγραφε πρὶν σχεδὸν 16 αἰῶνες ὁ ὁσῖος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης. Σὲ πείσμα τῶν τόσων προβλέψεων τοῦ παρελθόντος γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς παγκόσμιας εἰρήνης, σὲ πείσμα τῆς συλλογικῆς ἀυταπάτης ὅτι ὁ πόλεμος ἀντίκει στὸ παρελθόν, ὁ λόγος τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου μοιάζει σὰν νὰ εἰπώθηκε σήμερα: **«Ἀγαπημένη εἰρήνη, ἐσύ, τὸ ἀγαθὸ ποὺ ἐπαινεῖται ἀπ' ὅλους, ἀλλὰ ἀπὸ λίγους φυλάσσεται, ποῦ ἄραγε μᾶς ἀφησες καὶ πῆγες, τόσον καιρὸ ἤδη; Καὶ πότε θὰ μᾶς ξανάρθεις;»**.

Αὐτὸ ποὺ συχνὰ λησμονοῦμε εἶναι ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ βασιλεύσει ἡ εἰρήνη στὸν κόσμον γύρω μας, ἂν πρῶτα δὲν βασιλεύσει μέσα μας. Ἀλλὰ καὶ περαιτέρω, ἀκόμα καὶ ἂν συμφωνοῦσαμε ὅλοι σὲ αὐτό, καὶ πάλι θὰ κινδυνεύαμε νὰ βρισκόμαστε μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀλή-

θεια, ἂν δὲν φροντίζαμε νὰ προσδιορίσουμε σωστὰ τὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ εἰρήνη ποὺ ἐπιδιώκουμε. Πραγματικά, ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας μοιάζει νὰ λείει, ὅπως πολὺ εὐστοχα καὶ δικτικά γράφει ὁ Καθηγητὴς Ἀλέξανδρος Τσιριντάνης, **«θέλω, γιὰ νὰ μοῦ γίνῃ τὸ χατίρι νὰ εἶμαι εἰρηνικός, νὰ ἀλλάξῃ τὸ σύμπαν... γιὰ νὰ μὴν ἀλλάξω ἐγώ!»**.

Ἀλλὰ ὁ χριστιανός, προσερχόμενος στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, δέν... ἔβαλε τὸν Θεὸ νὰ δεσμευθεῖ ὅτι θὰ ἀλλάξῃ γιὰ χατίρι τοῦ τὸν κόσμον· δεσμεύθηκε νὰ ἀλλάξῃ ὁ ἴδιος. Αὐτὴ ἡ βαθιὰ ἐσωτερικὴ ἀλλαγὴ εἶναι τὸ πραγματικὸ θεμέλιο τῆς ἀληθινῆς εἰρήνης. Εἰρήνη δὲν εἶναι ἡ ἀπλῶς ἀπουσία τοῦ πολέμου· εἰρήνη εἶναι ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς ἀποκαλύπτει ποῖο εἶναι τὸ θεμέλιο τῆς εἰρήνης. Μιλώντας στοὺς μαθητὲς Του τὸ βράδυ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, λέει: **«Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε»** (Ἰω., 18' 1). Ἰδοὺ λοιπὸν ποῖο εἶναι τὸ στέρεο θεμέλιο πάνω στὸ ὁποῖο μποροῦμε νὰ θεμελιώσουμε τὴν εἰρήνη: ἡ πίστη.

Ἄν ὁ ἄνθρωπος κατορθώσει αὐτὴ τὴ βαθιὰ ἐσωτερικὴ ἀλλαγὴ καὶ βάλε τὸν Χριστὸ μέσα του, τότε θὰ κατακτῆσει τὴ διαρκῆ καὶ ἀδιατάρακτη εἰρήνη. Αὐτὴ ἡ εἰρήνη δὲν θὰ εἶναι βέβαια γαλήνη μέσα στὴ νηνεμία. Θὰ εἶναι γαλήνη μέσα στὸν πόλεμον τῶν κάθε λογῆς δεινῶν, ἡρεμία μέσα στὴν καταιγίδα ποὺ μπορεῖ νὰ μαίνεται γύρω, εἰρήνη **«ἐν τῷ ταρασσεσθαι τὴν γῆν καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν»** (Ψαλμὸς ΜΕ' 3).

Σὲ τελικὴ ἀνάλυση, ἡ εἰρήνη, ἡ γνήσια καὶ ἀληθινὴ εἰρήνη, ἡ εἰρήνη **«ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν»** (Φιλιπ., δ' 7), εἶναι ἄρρηκτα δεμένη μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. **«Ὁ ζητῶν εἰρήνην Χριστὸν ἐκζητεῖ, ὅτι Αὐτὸς ἐστὶν ἡ εἰρήνη»**, γράφει ὁ Μέγας Βασίλειος. **«Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἐν καὶ τὸ μεσοτόχον τοῦ φραγμοῦ λύσας»** (Ἐφεσ., β' 14), γράφει ὁ θεῖος Παῦλος.

Λοιπὸν, **«Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία»**. **«Ἐπὲρ τῆς ἀνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν»**.

**Αὐτὸ ποὺ μᾶς λείπει
σήμερα εἶναι ἡ εἰρήνη:
ἡ εἰρήνη στὸν κόσμον
γύρω μας, ἀλλὰ
καὶ ἡ εἰρήνη στὶς καρδιὰς
τῶν ἀνθρώπων.**

Γιὰ νὰ ριζώσει ὁ σπόρος

Τὸ βλέπουμε. Τὸ ζοῦμε. Μᾶς προβληματίζει καὶ μᾶς θλίβει. Κρίση ἀξιών τὸ ὀνομάζουμε. Πνευματικὴ ἀκαρπία. Ἠθικὴ ξηρασία. Θρίαμβο τοῦ κακοῦ. Ἡ κοινωνία, ἡ οἰκογένεια, τὰ ἄτομα μοιάζουν μὲ ἔρημν χώρα. Κοιτάζουμε γύρω μας καὶ τί ἀντικρίζουμε; Δὲν εἶναι μόνο ἡ κοινωνικὴ ἀθλιότητα. Εἶναι ἡ κυριαρχία τῆς ἀπανθρωπιᾶς, τῆς ἐκμετάλλευσης. Ἡ ἀδιαφορία γιὰ τὸν συνάνθρωπο καὶ τὰ προβλήματά του. Ἡ περιθωριοποίηση τῆς καλοσύνης, τῆς στοργῆς, τῆς συμπάθειας. Τὸ πάγωμα τῆς ἀγάπης μέσα στις ψυχές, οἱ πέτρινες καρδιές ποὺ ἀνέχονται τὸ **«ὄς μὲν πεινᾷ, ὄς δὲ μεθύει»** (Α΄ Κορινθ. 13' 21).

«Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ». Σπέρνει ὁ ἀκούραστος Σποριάς στὶς ψυχές μας. Κι ἐμεῖς δὲν ἀφήνουμε τὸν πανσθενουργὸ καὶ γόνιμο σπόρο νὰ δώσει πλούσιους καρπούς. Τὸν ἀφήνουμε στὴν ἐπιφάνεια, **«παρὰ τὴν ὁδόν».** Καὶ ἔρχονται τὰ πουλιὰ καὶ τὸν τρῶνε. Χάνεται ὁ πολυτίμος σπόρος ἀπὸ τὴν ἀμέλεια καὶ ἀδιαφορία μας. Καὶ ἐδῶ βρίσκεται τὸ δράμα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου. Ἡ κοινωνία μας θὰ μπορούσε μὲ τὴν ἀποδοχὴ καὶ τὴ βίωση τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ νὰ εἶναι ἕνας Παράδεισος. Μέσα σ' αὐτὴ θὰ μπορούσε νὰ βλαστάνει

πλούσια ἢ καλοσύνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Νὰ κυβερνάει ἡ δικαιοσύνη. Νὰ κυριαρχεῖ ἡ εἰρήνη. Νὰ ὁμαλοποιοῦνται οἱ ἀνθρώπινες σχέσεις. Νὰ φυγαδεύονται τὸ ἄγχος, ἡ ἀνασφάλεια.

Καὶ ὅλα αὐτὰ δὲν γίνονται, γιὰτὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἦκεῖ στὰ αὐτιά μας, ἀλλὰ δὲν ἀγγίζει τὴν καρδιά μας. Δὲν τὸν ἀφήνουμε νὰ τὴν ἀγγίξει. Μένουμε συχνὰ σὲ μιὰ ψυχρὴ ἀκρόαση. Δὲν προχωροῦμε στὴν ἐφαρμογὴ. Ἀφήνουμε τὸν Σατανᾶ μὲ τὶς πανουργίες του νὰ μᾶς ἐξαπατᾷ καὶ νὰ μᾶς παίρνει τὸν σπόρο καὶ νὰ μᾶς ἀφήνει στὴν πνευματικὴ ἀκαρπία.

Καὶ δὲν εἶναι μόνο ὁ δρόμος. Εἶναι καὶ τὸ πέτρινο ἔδαφος. Πῶς νὰ ριζώσει ὁ σπόρος σὲ πετρώδη γῆ; Ἀνθρώποι σκληροὶ δὲν μποροῦν νὰ ἀναπτύξουν πνευματικὴ ζωὴ, νὰ δώσουν καρπούς ἀρετῆς. Ἄν δὲν ἀφαιρέσουμε τὴν πέτρινη καρδιά, πῶς θὰ ριζώσει μέσα μας ἡ ἀγάπη; Πῶς θὰ συμμετέχουμε στὴ χαρὰ καὶ στὸν πόνο τῶν συνανθρώπων μας, χωρὶς συμπάθεια καὶ ψυχικὴ εὐαισθησία;

Ἵστερα εἶναι καὶ τὰ ἀγκάθια. Ἡ ἀγωνιώδης μέριμνα, οἱ περιττὲς φροντίδες, οἱ ἀδικαιολόγητοι φόβοι, ὁ ἀγχώδης τρόπος ζωῆς γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς γῆς καὶ τῶν ἀγαθῶν της. Ἡ προσκόλλησις στὴν ὕλη δὲν ἀφήνει τὴν ψυχὴ νὰ χαρεῖ ἀληθινά, νὰ ἀναπτυχθεῖ ὁμαλά, νὰ ἀναπνεύσει ἐλεύθερα. Συμπνίγεται ἀπὸ τὰ ἀγκάθια τῆς βασιανιστικῆς μέριμνας, τῆς ἀπληστίας, τῆς ἀκόρεστης ἐπιθυμίας.

Ὁ Κύριος μᾶς προειδοποίησε. Νὰ ἀφήσουμε τὸν σπόρο νὰ μπεῖ στὴν καρδιά μας. Νὰ ἐτοιμάσουμε τὴν καρδιά μας νὰ τὸν δεχθεῖ. Νὰ τὴν μεταβάλει σὲ ὄαση, σὲ παράδεισο. Τότε θὰ διαπιστώσουμε, πῶς γιὰ τὴν ἀκαρπία μας, τὴν δυστυχία μας, δὲν φταῖνε οἱ συνθῆκες τῆς ζωῆς. Φταίει ἡ κακὸτροπὴ γνώμη. Δὲν φταίει ἡ παρούσα ζωὴ, ἀλλὰ ἡ προσκόλλησις σ' αὐτή. Ὅχι ὁ πλοῦτος, ἢ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου. Ὅχι ἡ τροφή, ἀλλὰ ἡ τρυφή. Αὐτὰ τὰ ἀγκάθια, ποὺ **«συμπνίγουν τὸν λόγον καὶ ἄκαρπος γίνεται»**, πρέπει νὰ ξεριζωθοῦν. Θὰ τὸ ἐπιχειρήσουμε;

Ὁ Κύριος μᾶς

προειδοποίησε.

Νὰ ἀφήσουμε τὸν σπόρο νὰ μπεῖ στὴν καρδιά μας.

Νὰ ἐτοιμάσουμε τὴν

καρδιά μας νὰ τὸν δεχθεῖ.

πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι

ἀπέπνιξαν αὐτό» (Λουκ. 8', 5-7).

Πλούσιος καὶ ἐκλεκτὸς ὁ σπόρος, ἄκαρπη ἢ γῆ. Ὁ λόγος, δηλαδὴ, τοῦ Θεοῦ, παντοδύναμος καὶ καρποφόρος, δὲν ἔλειψε ἀπὸ τὴ γῆ μας. Ἡ πρόσφορη καὶ καρπερὴ γῆ ἔλειψε ἀπὸ τὸν Λόγο. Ἀπουσίασε ἡ πρόθυμη ἀποδοχὴ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ Θεὸς δὲν ἄφησε τοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἀνθρώποι ἄφησαν καὶ ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὸν Θεό. Ἡ ἀναγεννητικὴ χάρις Του δὲν ἔπαυσε μυστικὰ καὶ φανερὰ νὰ ἐργάζεται μὲ τρόπους θαυμαστοὺς μέσα στὶς ψυχές. Ἡ ἀνθρώπινη κακία ἀντιδρᾷ καὶ ἀπωθεῖ τὶς ἐπισκέψεις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Τὸ ἔλεος τοῦ οὐράνιου Πατέρα δὲν σταμάτησε νὰ μᾶς καταδιώκει κάθε ἡμέρα τῆς ζωῆς μας. Ἐμεῖς φεύγουμε ἀπὸ κοντὰ Του, ἀποδημοῦμε **«εἰς χώραν μακρὰν»** καὶ δὲν ἀνταποκρινόμαστε στὰ προσκλητήριά Του γιὰ ἐπιστροφή στὸ εὐλογημένο σπίτι τοῦ Πατέρα.

Νὰ ἀρθοῦμε καὶ σήμερα στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων

ΟΧΙ μόνο ἡ Πατρίδα μας, ἀλλὰ ὁ κόσμος ὅλοκληρος περνάει δύσκολες καὶ τραγικὲς ἡμέρες. Γενικὴ ἡ ἀναταραχὴ. Οἱ ἀναστατώσεις καὶ οἱ αἱματοχυσίαι σημαδεύουν καθημερινὰ τὸν πλανήτη μας. Εἶναι δύσκολο νὰ ἀντιληφθοῦμε, ὅτι πίσω ἀπὸ τὴ διεθνή κρίση, τὶς πολιτικὲς καὶ κοινωνικὲς διαμάχες, τὸ ὄξυ οἰκονομικὸ πρόβλημα, τὴν πανδημία, τὸν πόλεμο, ὑπάρχει βαθιὰ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ κρίση; Ὑπάρχει κρίση ἀξιών. Ὑπάρχει περιφρόνηση θεσμῶν καὶ ἀρχῶν. Ὑπάρχει ἀκάθαρτη διπλωματία ποὺ ὑπολογίζει τὰ πάντα μὲ τὸν πῆχυ τοῦ στενόψυχου συμφέροντος καὶ θυσιάζει σὲ φτηνὲς σκοπιμότητες τὰ δίκαια τῶν ἀδυνάτων λαῶν. Σὲ τελευταία ἀνάλυση ὑπάρχει κρίση προσώπων, πολιτικῆς, πνευματικῆς, θρησκευτικῆς ἡγεσίας. Τὰ καθημερινὰ φαινόμενα πνευματικῆς σήψης καὶ ἠθικῆς παρακμῆς θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς προβληματίσουν σοβαρὰ καὶ νὰ προκαλέσουν τὴ δημιουργικὴ ἀνψυχία ὄλων μας. Τὸ κακὸ δυστυχῶς παράγινε καὶ στὸν τόπο μας μὲ τὴν περιφρόνηση στὸν συνάνθρωπό μας καὶ τὴν προκλητικὴ συμπεριφορὰ στὸ κοινωνικὸ σύνολο. Κατάντησε ὁ ἑλληνικὸς λαὸς νὰ πληρώνει ἀνθρώπους, γιὰ νὰ τὸν τλαιπωροῦν.

Θὰ ἔπρεπε ὅμως κάποτε ἡ ἀντίδραση στὰ ἀντικοινωνικὰ αὐτὰ φαινόμενα νὰ εἶναι γενικὴ καὶ θαρραλέα. Ἡ ἀνοχή, ποὺ ὑπαγορεύουν οἱ διάφορες σκοπιμότητες, εἶναι ἰσοδύναμη μὲ τὴ συνειδητή. Ἡ ὁποιαδήποτε ἐκμετάλλευση ἢ ἡ κάθε μορφῆς κατάχρηση ἐξουσίας θέλει «λαϊκὸ ἔρεισμα» γιὰ νὰ σταθεῖ καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ. Καὶ δυστυχῶς τὸ βρίσκει στὴν ἀδιαφορία τῶν πολλῶν ἢ στὴν ἀνευθυνότητα μιᾶς συμπλεγματικῆς «προοδευτικῆς» πολιτικῆς ἢ ἄλλης κούφιας ἡγεσίας. Εἶναι, λοιπόν, ἐπείγουσα ἀνάγκη νὰ παραμερισθεῖ ἡ κομματικὴ δημαγωγία, γιὰ νὰ ἐπιζήσῃ ἡ ἀληθινὴ δημοκρατία.

Καὶ τὰ ἐρωτήματα ποὺ θέτουν ὅσοι μὲ πόνο ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ μέλλον αὐτοῦ τοῦ τόπου, καιρὸς νὰ ἀπαντηθοῦν: Ὡς πότε οἱ πνευματικὲς καὶ ἠθικὲς ἀξίες, ποὺ κράτησαν ὄρθια τὴν Πατρίδα μας αἰῶνες τώρα, θὰ παραμερίζονται καὶ θὰ περιφρονοῦνται ἀπὸ ἀπαίδευτους καιροσκόπους; Ὡς πότε ὁ τίμιος Ἕλληνας πολίτης θὰ σκύβει τὸ κεφάλι, χωρὶς ἐλπίδα γιὰ ἓνα καλύτερο αὔριο; Εἶναι παραδεκτὸ κάποιοι ἄγραφοι νόμοι, ἱερὲς παραδόσεις καὶ προπάντων ὁ αἰώνιος νόμος τοῦ Θεοῦ νὰ κηρύσσονται εἰς ἄγνοια ἢ νὰ πολεμοῦνται;

Ἡ Πατρίδα μας βρέθηκε συχνὰ σὲ τέτοιες δύσκολες καὶ κρίσιμες στιγμὲς. Κινδύνευσε κατὰ καιροὺς πρὸς πολὺ ἀπὸ ἐσωτερικοὺς παρὰ ἀπὸ

ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς. Ἡ ἀντιπαλότητα, ἡ διχόνοια, ἐθνικὲς μας ἀδυναμίες, μᾶς ἀπειλῶσαν καὶ μᾶς ἀπειλοῦν. Ἡ συναίνεση ἀποτελεῖ συνήθως πυροτέχνημα. Ἡ αὐτάρκεια καὶ αὐταρέσκεια τῆς ἐξουσίας κίνδυνος τρομερός. Καὶ ὅμως χωρὶς ἐνότητα, χωρὶς παραμερισμὸ ἐγωιστικῶν ἐπιδιώξεων καὶ ἀντιπαραθέσεων ἢ ἀποτυχία θὰ εἶναι γενικὴ.

Ἰδιαίτερα οἱ μέρες αὐτὲς θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς θυμίζον τὸ πῶς μεγαλοῦργησε τὸ ἔθνος μας σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πρὸ ἀποφασιστικὲς στιγμὲς τῆς ἱστορίας του. Ἡ ἐνότητα τοῦ λαοῦ μας ἔγραψε σελίδες δόξας πάνω στὰ βορειοηπειρωτικὰ βουνά. Ἡ 28η Ὀκτωβρίου τοῦ 1940 δὲν ἦταν μιὰ ἀπλὴ πολεμικὴ σύρραξη. Ἦταν μιὰ θρυλικὴ ἀντίσταση στὶς δυνάμεις τῆς τυραννίας, γιὰ νὰ μὴν ἐπικρατήσῃ ὁ νόμος τῆς ζούγκλας. Τὸ ἥρωικὸ ΟΧΙ τοῦ '40 ἦταν ἡ νίκη τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης, τῆς ἐλευθερίας ἐπὶ τῆς δουλείας, τοῦ δικαίου ἐπὶ τῆς ἀδικίας, τοῦ ἀνθρωπισμοῦ ἐπὶ τοῦ βαρβαρισμοῦ. Καὶ τὴ δύναμη αὐτὴ τὴν ἀντλήσε ὁ λαός μας ἀπὸ τὴν πίστη στὴν παντοδύναμη προστασία τοῦ Θεοῦ. Σ' αὐτὴν ἔβρισκε τὸ στήριγμα, γιὰ νὰ μὴ λυγίσῃ ὁ ἥρωικὸς στρατός μας. Μιὰ φούχτα Ἕλληνες, μὲ λίγα ἐφόδια, μὲ μὲ ψυχὴ λιονταρία, μὲ πυρπολημένες καρδιές, μὲ πίστη στὸ δίκαιο τοῦ ἀγῶνα τους, μὲ συναίσθηση τῆς βαριάς ἐθνικῆς κληρονομιάς, μὲ ἐμπιστοσύνη στὴν συμπαράσταση τῆς Παναγίας, τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ, ἀντιμετώπισαν νικηφόρα μιὰ πανίσχυρη αὐτοκρατορία.

Θὰ ἀρθοῦμε καὶ σήμερα στὸ ὕψος τῶν περιστάσεων; Πολλὰ περιθώρια ἐκλογῆς δὲν ὑπάρχουν. Ἀρκετὲς συστράτευσεις ἔγιναν μέχρι σήμερα. Καιρὸς γιὰ μιὰ συστράτευση πνευματικὴ, ἐθνικὴ, συστράτευση ἀδελφοσύνης, προσευχῆς καὶ καταφυγῆς πρὸς τὸν πάντα δυνάμενον Κύριον. Στὸν παντοδύναμο Θεό, ποὺ μᾶς προστάτευσε ἀποτελεσματικὰ ἕως τώρα καὶ δὲν θὰ μᾶς τὸ ἀρνηθεῖ καὶ στὸ μέλλον.

**Καιρὸς γιὰ μιὰ
συστράτευση
πνευματικὴ, ἐθνικὴ,
συστράτευση
ἀδελφοσύνης,
προσευχῆς καὶ
καταφυγῆς πρὸς τὸν
πάντα δυνάμενον
Κύριον. Στὸν
παντοδύναμο Θεό,
ποὺ μᾶς προστάτευσε
ἀποτελεσματικὰ ἕως
τώρα καὶ δὲν θὰ μᾶς τὸ
ἀρνηθεῖ καὶ στὸ μέλλον.**

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς εἰς πόλιν καλουμένην Ναῖν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ

αὐτοῦ ἱκανοὶ καὶ ὄχλος πολὺς. ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ Γ΄ ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ζ΄ 11-16
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β΄ Κορ. στ΄ 16 - ζ΄ 1

αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μή κλαῖε· καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπε· νεανίσκε, σοὶ

λέγω, ἐγέρθητι. καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ἔλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ».

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΝΗΜΕΝΟΥΣ

«Μὴ κλαῖε».

Μὲ βῆμα βαρὺ, μὲ μοιρολόγια καὶ θρήνους προχωρεῖ ἡ νεκρικὴ πομπὴ στὴν ἔξοδο τῆς μικρῆς κωμόπολης Ναῖν. Τὸ ἀνοιχτὸ φέρετρο, ποὺ ἀφήνει νὰ φαίνεται τὸ νεαρὸ πρόσωπο τοῦ νεκροῦ, καὶ ἡ τσακισμένη γυναίκα, ποὺ μόνη πλέον, χωρὶς ἄνδρα καὶ παιδιά, τὸ συνοδεύει κλαίγοντας γοερά, δείχνουν ὅτι ἐδῶ ὁ πόνος εἶναι βαθὺς καὶ δυσβάσταχτος. Σ’ αὐτὲς τὶς τραγικὲς στιγμὲς βλέπει ἡ μητέρα νὰ τὴν πλησιάζει Κάποιος καὶ μὲ στοργὴ νὰ τῆς λέει: Μὴν κλαῖς! **«Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μὴ κλαῖε»** Περαιστικὸς εἶναι ἀπὸ τὴν πόλιν. Ὅμως δὲν προσπερνᾷ ἀδιάφορος. Μόλις ἀντιλαμβάνεται τὴ θλίψη, πλησιάζει σπλαχνικά, γιὰ νὰ παρηγορήσει, νὰ χαρίσει δύναμιν, νὰ δώσει τὴ λύσιν.

Ἔτσι ἔκανε σ’ ὅλη τὴν ἐπίγεια ζωὴ του ὁ Κύριος. Ἔτσι ἐξακολουθεῖ νὰ κάνει καὶ τώρα, ποὺ δοξασιμὸς βρίσκεται στὸν οὐρανὸ καὶ ἀνάμεσά μας.

Σπλαχνικὰ πλησιάζει καὶ ἐνισχύει

αὐτοὺς ποὺ πονοῦν. Ἔρχεται μὲ ἕναν τρόπο μυστικὸ, ἄλλοτε μ’ ἕνα πρόσωπο ἀγαπητὸ, κάποτε μ’ ἕνα βιβλίον παρηγορητικὸ, πλησιάζει καὶ γεμάτος στοργὴ παρηγορεῖ: *«μὴν κλαῖς παιδί μου. Ξέρω ἀπὸ πόνο. Σὲ τυραννάει ἡ φτώχεια; Σὲ νιώθω. Κι ἐγὼ ἔζησα φτωχός. Ἀλλὰ μὴν κλαῖς. Ἀνάθεσε σὲ μένα τὶς ἔννοιες σου. Ἀντιμετωπίζεις τὴν περιφρόνηση, τὴ σκληρότητα τῶν ἰσχυρῶν, τὴν ἐγκατάλειψη τῶν φίλων; Σὲ νιώθω. Τὰ γνώρισα ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα πολὺ χειρότερα ἀπὸ κοντά.»* Ὅμως ἄκουσέ με: *Μὴν κλαῖς. Τὸν τελευταῖο λόγο τὸν ἔχω ἐγώ. Τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ σὲ ἀπελπίζει; Βλέπεις τὸν ἀνθρώπο σου νὰ λιώνει στὸ κρεβάτι τοῦ πόνου καὶ δὲν μπορεῖς νὰ τὸν βοηθήσεις; Ἄφησέ τον μὲ ἐμπιστοσύνη στὰ χέρια μου. Ξέρω ἐγὼ ποῖο εἶναι τὸ καλύτερο, ποὺ πρέπει νὰ γίνῃ. Μὴν κλαῖς! Δὲν ἔσβησε, καθὼς νομίζεις, κάθε ἐλπίδα, δὲν χάθηκε γιὰ σένα τὸ πᾶν. Δίπλα σου στέκω Ἐγώ. Ἐγὼ δὲν εἶμαι τὸ πᾶν; Πρόσεξε τί γράφει τὸ Εὐαγγέλιό μου, τί διδάσκω αἰῶνες τώρα μὲ τὴν Ἐκκλησίαν μου, πόση δύναμιν βρίσκουν κοντά μου ὅσοι μὲ πίστη μελετοῦν τὴ ζωὴ μου, ὅσοι προσέχουν στὸ λόγο μου!»*

Ἀλήθεια, πόση εἰρήνη καὶ δύναμιν βλέπουμε νὰ χαρίζει ὁ Χριστός! Ποῦ τὴν βρίσκει αὐτὴ τὴν ἀντοχὴ καὶ τὴ δύναμιν τούτη ὁ Χριστιανός; ἀποροῦν μερικοὶ, ποὺ βλέπουν τὸν πιστὸ νὰ διατηρεῖ

τὴ γαλήνη του καὶ στὴ σκληρότερη δοκιμασία. Μὰ ποῦ ἄλλοῦ; Στὸν Χριστὸ τὴν βρίσκει. Σὲ Ἐκεῖνον καταφεύγει, διότι ξέρεῖ ὅτι εἶναι ζῶν καὶ παρὼν πάντοτε στὸ πλευρὸ του. Ἀπὸ τὴ χάριν τῶν Μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀντλεῖ δύναμιν. Γι’ αὐτὸ γνωρίζει ὅτι ὁ πόνος ἔχει κάποιον νόημα βαθὺ καὶ τὸ ἀναζητεῖ. Ξέρεῖ ὅτι τὸ πᾶν βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Σ’ Αὐτὸν παραδίδεται μὲ ἐμπιστοσύνη. Ἀπὸ Αὐτὸν περιμένει τὴ λύσιν.

Καὶ ὁ Κύριος δίνει τὴν λύσιν

ὅταν Ἐκεῖνος κρίνει. Ἄν ὁ Κύριος μὲ τόση σταθερότητα τονίζει στὸν καθένα μας τὸ **«μὴν κλαῖς»**, εἶναι ἀκριβῶς διότι ἐν συνεχείᾳ πρόκειται ὁ ἴδιος νὰ μᾶς βγάλει ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο. Δὲν ἔχει σημασία ἂν θὰ τὸ κάνει ἀμέσως ἢ λίγο ἀργότερα. Εἶναι πολὺ σημαντικό ὅτι ὁ Χριστὸς στὸ πέρασμά του ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην δὲν ἔπαυσε νὰ δίνει λύσιν στὸ δράμα τοῦ πόνου, ὅπου κι ἂν τὸν συναντοῦσε. Θυμηθεῖτε τοὺς δαιμονισμένους ποὺ λύτρωσε ἀπὸ τὸν διάβολο, τοὺς ἁμαρτωλοὺς ποὺ ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῆς ἔνοχης συνειδήσεως, τὰ πλήθη τῶν ἀρρώστων ποὺ θεράπευσε, τοὺς νεκροὺς ποὺ ἀνέστησε, τοὺς πεινασμένους ποὺ χόρτασε, τοὺς κινδυνεύοντες στὴ θάλασσα μαθητὲς του ποὺ προστάτευσε, γιὰ νὰ βεβαιωθεῖτε ὅτι ὅλα σχεδὸν τὰ θαύματά του, μὲ τὰ ὁποῖα ἐπιβεβαίωσε τὴ θεότητά του, τὰ ἔκανε γιὰ νὰ λυτρώσει τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν πόνο.

Καὶ αὐτὴ ἡ θαυματουργικὴ του ἐνέργεια δὲν σταμάτησε. Πάντοτε στὴν κρίσιμη στιγμὴ ἐπεμβαίνει, γιὰ νὰ δώσει μιὰ εὐνοϊκὴ τροπὴ στὴν πορεία τῶν γεγονότων. Ἡ ἱστορία τῆς Ναῖν, μὲ διαφορὰς ποικιλίας, ἐπαναλαμβάνεται συχνά. Μὲ μιὰ μόνον διαφορὰ: Ὅτι τὸ διάστημα μεταξὺ τῆς πρώτης παρηγοριᾶς ποὺ δίνει τὸ **«μὴ κλαῖε»** καὶ τῆς ὀριστικῆς λύσεως εἶναι πιθανὸν πιὸ μεγάλο. Μὴν ἀνυπομονοῦμε ὅμως. **«Πιστὸς ὁ Θεός...»** λέει ὁ Ἀπόστολός του (Α΄ Κορινθ. 1΄ 13). Εἶναι ἄξιος κάθε ἐμπιστοσύνης ὁ Θεός, τονίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, καὶ τὸ ὑπογραμμίζουν αὐτὸ ἀναρίθμητα γεγονότα τῆς ἱστορίας καὶ τῆς προσωπικῆς πείρας τῶν πιστῶν. Δὲν θὰ μᾶς ἀφήσει στὸ καμῖνι τῆς δοκιμασίας παραπάνω ἀπὸ τὴν ἀντοχὴ μας, ἀλλὰ μαζί μὲ τὴ δοκιμασία θὰ φέρει καὶ τὸ τέλος τῆς, ὥστε νὰ μπορέσουμε νὰ ἀντέξουμε.

«Εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην· ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν τῷ

σπείρειν αὐτὸν ὁ μὲν ἔπεσε παρά τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα· καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αὐτὸ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὐτῆ; ὁ δὲ εἶπεν· ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ

ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ Δ' ΛΟΥΚΑ (ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ Ζ' ΟΙΚ. ΣΥΝ)

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ν' 5-15
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Τίτ. γ' 8-15

συνιῶσιν. ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ· ὁ σπόρος ἔστιν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρά τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἴτα

ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ρίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλοῦτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω».

Η ΚΑΡΠΟΦΟΡΙΑ

«Οὔτοί εἰσιν οἵτινες... ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ».

Ὁ σπόρος ἦταν ἴδιος. Ἐπεσε ὁμοίως σὲ διάφορα μέρη καὶ τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν διαφορετικό. Ἄλλοῦ ἀποτυχία καὶ ἄλλοῦ ἔφερε καρπὸν πολὺ. **«Ὁ σπόρος ἔστιν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ»**, ἐξήγησε ὁ Κύριος στοὺς μαθητὲς Του. Καὶ ἡ γῆ εἶναι οἱ ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ δική μας ψυχὴ, τί εἶδους γῆ εἶναι; Εἶναι **«γῆ ἀγαθὴ»**; Ἄν ὄχι, πῶς θὰ μπορούσε νὰ γίνεαι τέτοια; Τὰ τελευταῖα λόγια τῆς παραβολῆς, μᾶς δείχνουν τὸν τρόπο.

Ἡ κατοχὴ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ.

Δὲν φθάνει ἀραιὰ καὶ ποῦ νὰ ἀκοῦμε κάτι ἀπὸ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ. Δὲν ἀρκεῖ νὰ τὸν προσεγγίζουμε παροδικὰ λίγο μὲ τὸ μυαλό μας. Πρέπει νὰ τὸν δεχθοῦμε, νὰ τὸν κλείσουμε, νὰ τὸν φυλάξουμε βαθιὰ στὴν καρδιά μας. Ἄν μένει στὴν ἐπιφάνεια ὁ σπόρος, δὲν μπορεῖ νὰ βγάλει ρίζες. Ἐτσι καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἄν μένει ἐν ἑνὶ ἀπλόῳ ἀκουσμά, στὴν ἐπιφάνεια τῆς διάνοιας μας, δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπτύξει τὶς δυνάμεις ζωῆς ποὺ κατέχει.

Ὅταν ἀκοῦμε τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ἄς προσπαθήσουμε νὰ κρατήσουμε κάτι συγκεκριμένο γιὰ τὴν ζωὴ μας. *«Γιὰ μένα, ἄς ρωτήσουμε τὸν ἑαυτό μας, τί ἔχει νὰ πεῖ αὐτὴ ἡ εὐαγγελικὴ περικοπή, αὐτὸ τὸ κήρυγμα; Τί ἔχει νὰ πεῖ γιὰ τὴν ζωὴ μου; Τί θὰ κάνω γιὰ νὰ μὴν τὸ ξεχάσω;»*

Κι ὅταν μελετοῦμε τὴν Ἁγία Γραφή, μὴ βιαζόμαστε νὰ γυρίσουμε σελίδα. Ἐνα δύσκολο χωρίο, ἄς τὸ διαβάσουμε περισσότερες φορές. Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ μᾶς εἶναι χρήσιμα καὶ μᾶς χρειάζονται στὶς δύσκολες ὥρες. Ἐνα χωρίο γιὰ τὴν πραότητα π.χ., γιὰ τὴν ἀνεξικακία, τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ πρέπει νὰ ἔχουμε στὸν Κύριο, στὶς ὥρες τοῦ πόνου. Γι' αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο ὄχι μόνο νὰ ἀγγίζουμε τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ νὰ τὸν κατανοοῦμε, νὰ τὸν ζοῦμε ὅλο καὶ περισσότερο, νὰ τὸν κάνουμε κτῆμα μας. Ἐτσι θὰ τὸν **«κατέχουμε»**.

Καρποφορία μὲ ὑπομονή.

Ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ βιαζόμαστε. Δὲν καρποφορεῖ ἀπὸ τὴν μιὰ μέρα στὴν ἄλλη ὁ σπόρος. Μυστικὰ καὶ σιωπηλὰ ἀναπτύσσεται καὶ μεγαλώνει. Ἐτσι καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ στὶς ψυχὲς. Σιγὰ-σιγὰ παρουσιάζει τὶς δυνάμεις του, βυθίζει τὶς ρίζες του στὴν ζωὴ μας, δίνει τοὺς καρπούς του.

Μερικοὶ ἀνυπόμονοι παραπονοῦνται εὐκολα: *«Τόσο καιρὸ μελετῶ τὴν Ἁγία Γραφή, πηγαίνω στὴν ἐκκλησία, ἀκούω κηρύγματα, ὁμοῦ δὲν καταφέρνω νὰ κόψω τὰ ἐλαττώματά μου, δὲν κατορθώνω νὰ προσευχηθῶ ὅπως πρέπει, μοῦ φαίνεται ἄδικος ὁ κόπος. Δὲν γίνεται τίποτα»*. Ὅχι, δὲν εἶναι σωστὸ αὐτό! Ποτὲ ὁ πνευματικὸς κόπος δὲν πηγαίνει ἄδικα. Ἀπὸ τὴν στιγμήν ποὺ βλέπουμε ὅτι μὲ εἰλικρίνεια καὶ ἀγαθὴ διάθεση ἀκοῦμε καὶ προσπαθοῦμε νὰ ἐφαρμόσουμε τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, μὴν ἀνυπομονοῦμε γιὰτὶ ἀμέσως δὲν ἔρχονται ἀποτελέσματα, μεγάλοι καρποί. Θὰ ἔλθουν καὶ αὐτοὶ μὲ τὸν καιρό.

Θέλει ὁ Χριστιανὸς νὰ προχωρήσει στὴν πνευματικὴ ζωὴ, ἀλλὰ δὲν βλέπει μέσα του ν' ἀλλάζει. Διάφορα ἐμπόδια, ἡ παγερὴ ἀδιαφορία τῶν γύρω του, τὸ χαλάζι τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν θλίψεων ἢ ἡ γενικὴ ξηρασία τῆς ἐποχῆς, ζητοῦν νὰ νεκρώσουν τὴν δύναμιν τοῦ μικροῦ βλασταριοῦ, νὰ ματαιώσουν τὴν καρποφορία. Ἄς μὴν ἀνψυχεῖ. Ἄς φροντίζει μὲ ὑπομονὴ νὰ συνεχίζει τὶς προσπάθειές του, νὰ συμμορφώνεται μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Παρὰ τὰ ἐμπόδια καὶ τὶς δυσκολίες ποὺ παρουσιάζονται, ἄς προσπαθεῖ νὰ **«καρποφορῇ ἐν ὑπομονῇ»** καὶ θὰ μεστώνει σιγὰ σιγὰ ὁ καρπὸς -χωρὶς ἴσως νὰ τὸ καταλαβαίνει ὁ ἴδιος- καὶ **«θὰ ποιῇ καρπὸν ἑκατονταπλασίονα»**.

Δυσφήμιση τοῦ Χριστιανισμοῦ

«Φαίνεται πὼς οἱ κατ' ὄνομα Χριστιανοὶ δὲν λείπουν καὶ σήμερα. Γνωστή μου κυρία μοῦ ἔλεγε πὼς βρῆκε στὸ γραμματοκιβώτιό της ἓνα ἔντυπο φόβου καὶ ἀπειλῆς. Στὴν ἀρχὴ τρόμαξε λίγο.» Ἦθελε νὰ τὸ πετάξει. Εἶχε ὅμως καὶ κάποιο δισταγμὸ. Τὸ ἔντυπο ἔγραφε, πὼς εἶναι ἐντολὴ τοῦ ἁγίου Α... νὰ τὸ ἀντιγράψει δώδεκα φορές καὶ νὰ τὸ μοιράσει, διαφορετικὰ τὴν περιμένει μεγάλη συμφορά...»

Πράγματι εἶναι λυπηρὸ, ὅτι στὴν ἐποχὴ μας δὲν λείπουν οἱ δεισιδαίμονες, οἱ ψευδευλαβεῖς καὶ θρησκοκόλπητοι. Ἄνθρωποι μὲ ἀρρωστημένη πνευματικὴ ζωὴ, παραχαραγμένη πίστιν, μὲ νοθευμένη θρησκευτικὴ ἀκεραιότητα, μὲ «καυτηριασμένη» συνείδηση, ποὺ δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ τρομοκρατοῦν τοὺς συνανθρώπους τους. Παρουσιάζονται ὡς εὐλαβεῖς καὶ ἀληθινοὶ Χριστιανοί, γνήσιοι καὶ παραδοσιακοί, ἐνῶ, μὲ τὶς στενοκεφαλίες τους, δυσφημοῦν τὸν Χριστιανισμό. Τὴ θρησκεία τῆς ἀγάπης, τῆς ἐλευθερίας, τῆς χαρᾶς ποὺ εἰρνεύει τὶς ψυχές, τὴν ἐμφανίζουν ὡς δουλεία, τυραννία καὶ καταπίεση. Ἀγχωτικοὶ τύποι, μὲ περιδεῆ συνείδηση, θέλουν νὰ μεταδώσουν τὸ ἄγχος τους καὶ στοὺς ἄλλους. Ἐπικίνδunami ἄνθρωποι. Παρουσιάζουν τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ χαρούμενο μήνυμα, ὡς θλιμμένο ἄγγελμα.

Θέτουν, κατὰ καιροὺς, σὲ κυκλοφορία ἔντυπα φόβου, ἀγωνίας, γιὰ νὰ ταρασσοῦν καὶ τρομοκρατοῦν ἀνυποψίαστους ἀπλοὺς ἀνθρώπους. Οἱ ἀπειλές, οἱ τιμωρίες, οἱ συμφορές, οἱ θεομηνίες εἶναι στὸ αἶμα τους. Δὲν γνώρισαν τὸν Θεὸ τῆς ἀγάπης, τὸν στοργικὸ Πατέρα, τὸν φιλόανθρωπο Κύριον, τὸν Σωτῆρα καὶ Λυτρωτὴ τῶν ἀνθρώπων. ἔχουν δημιουργήσει ἓνα δικό τους Θεό, αὐστηρὸ τιμωρὸ, ἀνελεήμονα, ποὺ ἀπλῶς καταγράφει τὶς παραβάσεις τῶν ἀνθρώπων. Δὲν εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῆς μετάνοιας καὶ συντριβῆς γιὰ τὰ προσωπικά τους ἁμαρτήματα. Εἶναι οἱ ταγμένοι νὰ διορθώσουν μὲ τὸ μαστίγιον ὅλους τοὺς ἄλλους ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τους. «**Διυλίζουν τὸν κὼνωπα καὶ καταπίνου τὴν κάμηλον**». «**Ἀποδεκατοῦν τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήνου τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν**» (Ματθ. κγ' 23-24).

Λοιπὸν, εἶναι Χριστιανοὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ τοῦ φόβου καὶ τῆς ταραχῆς; Κακέκτυπα μᾶλλον παρὰ σωστοὶ καὶ ἀναγεννημένοι Χριστιανοί. Θρησκοκόλπητοι καὶ δεισιδαίμονες δὲν γνώρισαν καὶ δὲν βίωσαν τὴ δύναμιν τῆς εὐσέβειας. Ἴσως νευρωτικοί, ἄρρωστοι, ἀξιολύπητοι, πείσμονες δὲν δέχονται ἄλλη ἀποψν.

Ἡ ἐξήγηση δὲν εἶναι δύσκολη. Ἀναζητοῦν μιὰ λύση στὰ προσωπικά τους προβλήματα, στὴν ψυχική τους ἀκαταστασία, ἓνα καταφύγιον στὴν ἀνασφάλειά τους. Καὶ καταφεύγουσιν στὰ θρησκοκόλητικὰ,

στὰ «ἀγιοτικά», ὅπως αὐτοὶ τὰ ἐννοοῦν καὶ ὅπως τοὺς βολεύουσι. Καὶ ἂν κάποτε βροῦν τὸν δρόμον τους, ὅσο δύσκολο καὶ ἂν εἶναι, ἔχει καλῶς. Διαφορετικὰ ταλαιπωροῦνται καὶ ταλαιπωροῦν σὲ ὅλην τὴν ζωὴν. Γίνονται ἀφορμὴ νὰ δυσφημεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἡ χριστιανικὴ πίστιν καὶ ἀλήθεια.

Καιρὸς νὰ μιλήσομε καθαρὰ γιὰ τὰ ἔντυπα αὐτὰ ποὺ δυσφημοῦν τὴ σωτήρια διδασκαλία τοῦ Κυρίου μας, τὴν ὑποβαθμίζουν καὶ τῆς ἀφαιροῦν καὶ αὐτὴ τὴν σοβαρότητα. Δὲν χρειάζεται νὰ δίνει κανεὶς καμιά σημασίαν. Ἐντυπα φόβου καὶ τρόμου, χωρὶς τὴν χριστιανικὴ ἐλπίδα, εἶναι ἀνάξια προσοχῆς. Δὲν εἶναι ἄξια τῆς χριστιανικῆς μας ιδιότητος. Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἔχει καμιά σχέση μὲ τὸν φόβον αὐτό. Ἡ ἀγάπην «**ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἀρετὴ**» τῶν Χριστιανῶν δὲν φοβάται. «**Ἡ τελεία ἀγάπην ἔξω βάλλει τὸν φόβον**». Ὁ φόβος ἀναπτύσσεται στὸ σκοτάδι. Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι φῶς. «**Ἐγὼ εἶμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου**» διεκήρυξε ὁ Χριστός.

Χριστιανισμὸς καὶ δεισιδαίμονες, θρησκοκόλητες, τυπολατρίες, προλήψεις, δὲν συμβιβάζονται. Δὲν συνυπάρχουν. Τὸ τερατόμορφο κατασκευασμὰ τους εἶναι ἐκφυλισμένο, ὑποκατάστατο, ἄσχετο μὲ τὴν θρησκείαν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλήθειας. Ὁ πραγματικὸς Χριστιανὸς ἀπορρίπτει τέτοια σχήματα μωροπιστίας καὶ πλάνης. «**Σὺ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δῶκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πρα-ότητα**» (Α' Τιμοθ. στ' 11). Νὰ τί μᾶς συνιστᾷ ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ὅλα τὰ ἄλλα, τὰ σχήματα καὶ προσχήματα τῆς μωροπιστίας, ἀποδοκιμάζονται ἀπὸ τὸν Θεόν.

Σὲ τελευταία ἀνάλυση οἱ ποικίλες ἐκδηλώσεις ψευδευλαβείας, νοσηροῦ τυπικισμοῦ, οἱ «**βέβηλοι καὶ γραῶδεις μῦθοι**» (Α' Τιμοθ. δ' 7), κρύβουν συχνὰ μεγάλο ἐγωισμὸ. Κάτω ἀπὸ τὸ πρόσχημα νὰ ἀρέσουν δῆθεν τὸν Θεόν, κρύβουν τὴν αὐταρέσκειά τους, τὴν αὐτοϊκανοποίησίν τους, νὰ δύνουν μιὰ ὠραία εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ τους στοὺς ἄλλους.

Ἡ ἀναφορά τους εἶναι στὸν ἑαυτὸν τους, ὄχι στὸν Θεόν. Διαλέγουσιν τὰ εὐκόλα, αὐτὰ ποὺ δὲν κοστίζουν, δὲν ἀγγίζουν ὅμως καὶ δὲν μεταμορφώνουν τὴν ψυχὴν. Ὅχι ἐκεῖνα ποὺ ἀπαιτοῦν ἀγῶνα γιὰ ἐσωτερικὴ ἀναγέννηση καὶ νέκρωση τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ γραφὴ καὶ ἀντιγραφὴ τέτοιων κειμένων ποὺ κυκλοφοροῦν οἱ ἀργόσχολοι εἶναι χάσιμο χρόνου. Ὁ ἀγῶνας ὁ πνευματικὸς γιὰ τὸ χτύπημα τοῦ ἐγωισμοῦ δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλη ὑπόθεσις. Ἀπαιτεῖ θυσίαν. Καὶ αὐτὴν ἀπαιτεῖ ὁ Θεὸς γι' αὐτοὺς ποὺ ποθοῦν τὴ σωτηρίαν καὶ τὴ λύτρωση, ποὺ θέλουν νὰ ζήσουν «**εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ**» (Ρωμ. ν' 21).

Γιὰ τὴν διαπαιδαγώγηση τῶν παιδιῶν

«Πῶς θέλετε νὰ σέβομαι τοὺς γονεῖς μου; Μαλώνουν κάθε τόσο καὶ μετὸ παραμικρό. Ἔρχονται σὲ μένα γιὰ νὰ τοὺς λύσω τὶς διαφορές. Γιὰ νὰ πῶ ποὺς ἀπὸ τοὺς δύο ἔχει δίκιο».

Αὐτὰ ἔλεγε ἓνα παιδί μετὸ σπαραγμὸ ψυχῆς καὶ μετὸ συγκρατημένη ἀγανάκτηση. Πρόκειται γιὰ ἓνα φαινόμενο ἀρκετὰ σύννηθες στὶς οἰκογένειες. Γονεῖς ποὺ διαπληκτίζονται ἐμπρὸς στὰ παιδιά τους. Ἀνταλλάσσουν λέξεις πικρές, ὄχι σπάνια καὶ ὕβρεις, καὶ μποροῦν νὰ καταλήξουν καὶ σὲ χειροδικία. Δημιουργεῖται ἔτσι ἓνα κλίμα ψυχρότητας καὶ ἡ οἰκογενειακὴ στέγη μεταβάλλεται σὲ παγερὴ ἐστία. Καὶ οἱ σπυρνεῖες ξεσποῦν περισσότερο δυσμενεῖς στὰ παιδιά.

Θλιβερὸ τὸ φαινόμενο. Κλονίζει ἀπὸ τὰ θεμέλια τὸ οἰκογενειακὸ οἰκοδόμημα καὶ ἀπειλεῖ μετὰ τάρρευση ὀλόκληρο τὸ ἔργο τῆς ἀγωγῆς. Καταστρέφει ἀνεπανόρθωτα πολλὲς φορὲς τὸ κύρος τῶν γονέων, ποὺ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴν διαπαιδαγώγηση καὶ καθοδήγηση τῶν παιδιῶν. Γιὰ τὴν ἐποχὴ μας ἰδιαίτερα, ποὺ ὑπάρχει ἔντονα μιὰ κρίση κύρους, τὰ περιστατικὰ αὐτὰ τῶν διαπληκτισμῶν ἔρχονται νὰ καταφέρουν τὴν χαριστικὴ βολὴ στὸ εὐπαθὲς ἔργο τῆς ἀγωγῆς. Πρέπει, λοιπόν, οἱ γονεῖς μετὰ κάθε θυσιά νὰ διασφαλίσουν τὸ κύρος τους. Νὰ τὸ διαφυλάξουν σὰν κόρη ὀφθαλμοῦ. Νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ δημιουργοῦν ἐμπρὸς στὰ παιδιά σκηνὲς ἐξάψευδος, λογομαχίες καὶ διαξιφισμούς, ποὺ πληγώνουν τὴν παιδικὴ εὐαισθησία καὶ καταστρέφουν κάθε παιδευτικὴ τους προσπάθεια. Ἄς δοῦμε μερικὲς πλευρὲς ἀπὸ τὸ μεγάλο αὐτὸ θέμα ποὺ ἀφορᾷ κάθε οἰκογενειαρχῆ.

Τὸ κύρος τῶν γονέων, ὅπως σημειώθηκε, εἶναι ἀπαραίτητο στὸ ἔργο τῆς ἀγωγῆς. Δίνει τὸ δικαίωμα στοὺς γονεῖς νὰ ἀσκήσουν ἐπιτυχῶς τὸ δύσκολο αὐτὸ ἔργο. Τοὺς ὀπλίζει μετὰ τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὶς ποικίλες ἀντιδράσεις, ποὺ ὀρθώνονται στὴν ἐπιτέλεση τοῦ καθήκοντος τῆς ἀνατροφῆς. Τὸ κύρος αὐτὸ τὸ ἔχει δώσει ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Θὰ ἦταν ἀδύνατο, χωρὶς τὴν ἐξουσία αὐτή, νὰ ἀσκήσουν τὸ ἔργο τους οἱ γονεῖς. Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ κύρος, ποὺ ὁ Χριστὸς ἐνίσχυσε μετὰ τὸ μυστήριο τοῦ γάμου, καλεῖται κάθε γονεὺς νὰ διατηρήσει καὶ αὐτὴ τὴν θεόδοτη ἐξουσία νὰ ἀσκήσει. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ πατέρας ἢ ἡ μητέρα ποὺ διατηροῦν τὸ θεῖο αὐτὸ δῶρο, τὸ κύρος, στέκονται ψηλὰ στὴ συνείδηση τοῦ παιδιοῦ, κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν στὴν ψυχὴ του καὶ εὐκόλα ἀσκοῦν τὴν εὐεργετικὴ τους ἐπιρροή.

Ὅταν ὁμως τὰ παιδιά βλέπουν τοὺς γονεῖς τους νὰ δημιουργοῦν μπροστὰ τους σκηνὲς πεζοδρομίου καὶ νὰ ἀνταλλάζουν φράσεις βαριές, αὐτόματα ξεπέφτουν στὴ συνείδησή τους. Τοὺς εἶχαν πολὺ ψηλά, τοὺς θεωροῦσαν πρόσωπα ἱερά καὶ ξαφνικὰ διαπιστώνουν ὅτι οἱ γονεῖς τους εἶναι τόσο χαμηλά! Ἡ διάψευση αὐτὴ τοὺς κοστίζει. Πληγώνει τὴν παιδικὴ ψυχὴ. Δημιουργεῖ τραύματα βαθιά. Ἡ ἀβεβαιότητα καὶ ἡ ἀνασφάλεια εἰσορμᾷ τότε μέσα τους. Αἰσθάνονται ἔντονα τὴν ἔλλειψη τοῦ κύρους καὶ τῆς

ἐξουσίας. Ἦθελαν κυβερνητὲς στιβαροὺς καὶ τώρα νιώθουν ἔρμαια τῶν κυμάτων. Βλέπουν ἐπάνω στὰ πράγματα τὴν ἀσυνέπεια τῶν γονέων τους, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἐπιβληθοῦν στὸν ἑαυτὸ τους, ἐνῶ θέλουν νὰ ἐπιβάλουν καλὴ ἀγωγή στὰ παιδιά τους! Καὶ τότε ἀμείλικτη ἡ παιδικὴ λογικὴ, ἐπαναστατημένη ἀπὸ τὸ κακὸ παράδειγμα, ἐκφράζεται μετὰ τὶς πιὸ ἀκραῖες φράσεις. «Οἱ γονεῖς εἶναι ὑποκριτές. Μᾶς ἐπιβάλλουν μιὰ ἀγωγή, στὴν ὁποία οἱ ἴδιοι δὲν πιστεύουν».

Οἱ γονεῖς ἐπομένως ποὺ ἔχουν χάσει τὸ κύρος τους στὴ συνείδηση τῶν παιδιῶν τους ἀδυνατοῦν νὰ ἐπιδράσουν εὐεργετικὰ καὶ νὰ τὰ βοηθήσουν. Δὲν εἶναι σπάνια τὰ περιστατικὰ ποὺ τὰ παιδιά αὐθαδιάζουν ὕστερα ἀπὸ μιὰ λογομαχία τῶν γονέων. Ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν ἐξωτερικεύουν τὴν πικρία τους, μένει βαθιὰ στὴν ψυχὴ τους τὸ παράπονο γιὰ τὴν ἀνάρμοστη στάση τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας. Εἶναι πλάνη νὰ νομίζουμε οἱ γονεῖς πῶς εἶναι δυνατόν νὰ διαπαιδαγωγήσουν τὰ παιδιά τους μόνο μετὰ προσταγές, ἀπαγορεύσεις καὶ συμβουλές. Ὅταν τὸ παράδειγμα ἔρχεται νὰ διαψεύσει τὰ λόγια, τότε τὰ ἀποτελέσματα εἶναι δυὸ φορὲς ἀρνητικά. Οἱ λόγοι φυσικὰ βοηθοῦν, τὸ παράδειγμα ὁμως διδάσκει καὶ δίνει συγχρόνως καὶ τὴ δύναμη γιὰ ἐφαρμογή.

Οἱ γονεῖς λοιπὸν πρέπει νὰ σταθμίσουν τὴν εὐθύνη τους. Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἔφτιαξαν οἰκογένεια οἱ ὑποχρεώσεις τους ἀυξήθηκαν. Δὲν μποροῦν πιά νὰ συμπεριφέρονται ὅπως πρῶτα. Ἡ σκέψη ὅτι μιὰ βίαιη σκηνὴ μπορεῖ νὰ τραυματίσει ἰσόβια τὴν ἀγαπημένη ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ τους πρέπει νὰ τοὺς συγκρατῆσει.

Φυσικὰ ἡ ζωὴ τῆς οἰκογενείας παρουσιάζει δυσκολίες πολλές. Ἡ κόπωση, ὁ ἐκνευρισμὸς καὶ τόσες ἄλλες ἀφορμὲς προκαλοῦν ἀπρόβλεπτες παρεξηγήσεις. Προσοχὴ λοιπόν! Ἐπιβολὴ στὸν ἑαυτὸ μας, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἀσκήσουμε ἀγωγή μετὰ κύρος στὰ παιδιά μας.

«Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἔλθόντι τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως,

ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἰμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνημασιν. ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς. παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις σινηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. ἐπηρώτησε δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων· τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα; ὁ δὲ εἶπε λεγεῶν· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν· καὶ παρεκάλει αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεπεν αὐτοῖς. ἐξελθόντα

ΚΥΡΙΑΚΗ 23 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΣΤ' ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ν' 27-39
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Γαλ. α' 11-19

δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὠρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν λίμνην

καὶ ἀπεπνίγη. ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον ἔφυγον, καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὔρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἰματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρά τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς. καὶ ἠρώτησαν αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων· ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς».

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΜΑΚΡΙΑ

«Ἠρώτησαν αὐτόν ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν».

Μπροστὰ σ' ἓνα θαυμαστὸ γεγονός βρῖσκονται οἱ Γαδαρῆνοι. Τυφλωμένοι ὅμως ἀπὸ τὸ ὑλικό τους συμφέρον δὲν μποροῦν νὰ διακρίνουν τὸ νόημα τῶν γεγονότων. Δὲν σκέπτονται πὼς τιμωρήθηκαν γιὰ τὸ παράνομο ἐμπόριο τῶν χοίρων. Καὶ ἀκόμα δὲν ἐνδιαφέρονται ν' ἀκούσουν τὸν Ἰησοῦ. Ζαλισμένοι ἀπὸ τὴ ζημιὰ ποὺ ἔπαθαν βιάζονται νὰ τὸν διώξουν. Τοὺς ἐνοχλεῖ ἡ παρουσία Του. Ὅμως, ὄχι μονάχα τότε. Καὶ σήμερα πολλοὶ διώχνουν τὸν Χριστό. Γιατί;

Ἡ παρουσία Του ἐμποδίζει τὶς «δουλειές» τους.

Τοὺς μπερδεύει. Ἐνοχλεῖ τὴ συνείδησή τους. Γιατί συχνὰ οἱ δουλειές τους εἶναι ὑποπτες, οἱ ἐπιδιώξεις τους ὄχι κανονικές, τὰ σχέδιά τους παράνομα. Γι' αὐτὸ δὲν τὸν θέλουν. Πὼς νὰ θελήσει τὸν Χριστὸ ὁ ἐπιχειρηματίας ποὺ προσπαθεῖ νὰ ἐπιπλεύσει μὲ τὸν ἀθέμιτο ἀνταγωνισμό, ὁ τοκογλύφος, αὐτὸς ποὺ ἐκμεταλλεύεται τὴν ἄγνοια τοῦ πελάτη του, ὁ ἄλλος ποὺ ἐπιδιώκει ἀναρριχήσεις σὲ θέσεις καὶ ἀξιώματα μὲ ἀνέντιμα μέσα, μὲ ἠθικὲς ἀβαρίες καὶ ἀδικίες τῶν γύρω του;

Ὁ Χριστὸς ζητάει τιμιότητα, εὐθύτητα. Εἶναι φῶς ὁλόλαμπρο καὶ δυνατό. Οἱ ἀμφίβολες δουλειές χρειάζονται ἡμίφως, σκοτάδι. Δὲν τολμοῦν ὅμως νὰ τὰ βάλουν ἀνοιχτὰ μαζί Του. Τοῦ ζητοῦν λοιπὸν «μὲ τρόπο» νὰ παραμερίσει. **«Ἐρωτοῦν (παρακάλεσαν) αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν».** Δὲν παρουσιάζονται φανεροὶ ἐχθροὶ Του. Τηροῦν μάλιστα καὶ τὰ προσχήματα. Δὲν τοῦ ἐπιτρέπουν ὅμως νὰ μπεῖ περισσότερο στὴ ζωὴ τους. Δὲν θέλουν ν' ἀλλάξουν ζωὴ. Ὑπάρχουν πολλὰ ποῦ

τὰ ζητάει ἡ κοινωνικὴ τους θέση, τὸ ἐπάγγελμα τους, καὶ στὰ ὅποια ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἐνοχλητικὴ. Καὶ πλάι σ' αὐτοὺς κι ἄλλοι ζητοῦν νὰ φύγει ὁ Χριστός. Γιατί;

Τὸ κάνουν οἱ πολλοί.

Χωρὶς νὰ ξέρουν τὸ γιατί. Τὸ Εὐαγγέλιο σημειώνει ὅτι **«ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν»** παρακάλεσε τὸν Κύριο νὰ φύγει. Ἀσφαλῶς μέσα σ' αὐτὸ τὸ πλῆθος, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτες τῶν χοίρων ποὺ ζημιώθηκαν, θὰ ὑπῆρχαν καὶ ἀρκετοὶ ποὺ ἔσμιξαν τὴ φωνή τους μὲ τοὺς ἄλλους, ἔτσι ἀπὸ ἀβουλία καὶ ἀδυναμία χαρακτῆρος, χωρὶς καλὰ-καλὰ νὰ ξέρουν τὸ γιατί. Ἀφοῦ τὸ ἤθελαν καὶ τὸ ἔλεγαν οἱ πολλοί, τὸ προτιμοῦσαν κι αὐτοί. Ἄν πρότειναν οἱ πολλοὶ κάτι ἄλλο, δὲν θὰ εἶχαν ἴσως ἀντίρρηση νὰ συμφωνήσουν.

Αὐτὸ συμβαίνει συχνὰ. Πολλοὶ κάνουν κάτι παρασυρμένοι ἀπὸ τὸ ρεῦμα ποὺ δημιουργοῦν μερικοί. Μιμοῦνται κάποιους, χωρὶς προσωπικὰ νὰ ἀποφασίσουν. Δὲν ἐνδιαφέρονται νὰ γνωρίσουν ἀπὸ κοντὰ τὸν Χριστὸ, νὰ ἐξετάσουν, νὰ μάθουν ἀκριβῶς τί εἶναι ὁ Ἰδιος, ἡ Ἐκκλησία του, τί θέλει, τί ὑπόσχεται. Περιορίζονται σὲ κάτι μέσες-ἄκρες ποὺ ψιθυρίζουν μερικοί. Δὲν φροντίζουν νὰ σχηματίσουν δικές τους πεποιθήσεις, νὰ συζητήσουν προσωπικὰ μαζί Του. Ἀδιαφοροῦν. Ἐχουν τόσες ἄλλες δουλειές καὶ ἔννοιες στὸ κεφάλι τους! Χωρὶς νὰ τὸν μισοῦν, τὸν ἀποφεύγουν. Ὑπακούοντας σὲ μιὰ τυφλὴ παρόρμηση **«ἔρωτοῦν αὐτὸν ἀπελθεῖν»** ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς ζωῆς τους.

«Εἶπεν ὁ Κύρι-
ος Ἄνθρωπός τις ἦν
πλούσιος, καὶ ἐνε-

ΚΥΡΙΑΚΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Ε΄ ΛΟΥΚΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ια΄ 19-31
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β΄ Κορ. ια΄ 31-ιβ΄ 9

διδύσκειτο πορφύραν
καὶ βύσσον εὐφραίνόμε-
νος καθ' ἡμέραν...»

Η ΑΣΠΛΑΧΝΙΑ ΤΙΜΩΡΕΙΤΑΙ

«Μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου».

Ὁ πλούσιος τῆς παραβολῆς δὲν θέλει κἄν νὰ σκεφθεῖ, πῶς ἐκεῖ στὴν αὐλή του εἶναι ἕνας φτωχὸς καὶ γεμᾶτος πληγῆς ὀνόματι Λάζαρος. Ὑπάρχει μόνο ὁ ἑαυτὸς του, οἱ ἀπολαύσεις μὲ τοὺς ὁμοίους του. Ἔτσι μιὰ μέρα ὁ Λάζαρος ἔσβησε στὴν ἐρμηδιά!

Ἡ ἔκταση τῆς ἀσπλαχνίας.

Πόσο ματώνει ἡ καρδιά, ὅταν σκεπτόμαστε πῶς ἡ ἱστορία αὐτὴ ἀποτελεῖ σίγουρα τὸ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα, τὸ σύμβολο τῆς κοινωνίας μας! Μὲ διάφορες παραλλαγές, μὲ τὴν ἴδια ὅμως πάντοτε τραγικότητα, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἴδια ἱστορία. Πόσοι καὶ πόσοι ἀδιαφοροῦν γιὰ τὴ στέρηση καὶ τὴ δυστυχία τῶν ἀδελφῶν τους! Κλείνουν ἐρμητικὰ τὴν καρδιά τους στὸν πόνο τοῦ συγγενῆ, τοῦ ἐργάτη, τοῦ ὑπαλλήλου τους. Τεράστια ποσὰ δαπανοῦν ὅπουδήποτε καὶ δὲν δίνουν σὲ κάποιον ἀναξιοπαθοῦντα συνάνθρωπό τους.

Ἀλλὰ προσοχή, μὴ νομίσει κανεὶς ὅτι ἡ σκληροκαρδία εἶναι ἀποκλειστικὸ ἐλάττωμα τῶν πλουσίων. Πολὺ πιθανὸν τὴν ὥρα ποὺ ἀγανακτοῦμε γιὰ τὴν ἀσπλαχνία ὀρισμένων νὰ φερόμαστε καὶ μεῖς σκληρὰ μὲ ἄλλο τρόπο. Μήπως δὲν ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι φτωχότεροι ἀπὸ μᾶς; Τί κάναμε νὰ τοὺς ἀνακουφίσουμε; Ἐνδιαφερόθηκαμε γιὰ νὰ πιάσει δουλειὰ ὁ ἀνεργὸς οἰκογενειάρχης ποὺ ἔχει ἀποκάμει πιά νὰ μένει μὲ τὰ χέρια δεμμένα καὶ νὰ βλέπει τὰ παιδιὰ του νὰ στεροῦνται; Στείλαμε κάτι στὴ χήρα, ποὺ παλεύει μὲ τὸ τίποτα νὰ θρέψει δυὸ καὶ τρία παιδιὰ; Ἡ συνεχῶς παραπονιόμαστε καὶ μεῖς ὅτι δὲν μᾶς φτάνουν τὰ ὅσα παίρνουμε; «Εἶσαι φτωχός; ἔλεγε ὁ Μ. Βασίλειος σ' ἕνα κήρυγμά του, ὅταν εἶχε ξεσπάσει στὴν Καισάρεια πεῖνα φοβερή. Ἐξάπαντος ὑπάρχει καὶ ἄλλος φτωχότερος ἀπὸ σένα. Ἐσὺ ἔχεις τροφὴς γιὰ δέκα μέρες, ἐκεῖνος ἔχει μόνο γιὰ μιὰ. ὡς ἄνθρωπος πονεμένος καὶ εὐσεβής... μὴ διστάσεις νὰ δώσεις».

Καὶ ἀλλοῦ ἔλεγε γιὰ τοὺς σκληρόκαρδους πλουσίους. «Ἐὰν αὐτὸν ποὺ γδύνει ἕναν καλοφορεμένο τὸν ὀνομάζουμε λωποδύτη, ἐκεῖνον ποὺ ἀφήνει τὸν ἄλλο γυμνὸ, ἐνῶ μπορεῖ νὰ τοῦ προσφέρει ρουχισμὸ, διαφορετικὰ θὰ τὸν ὀνομάσουμε». Καὶ αὐτὸς κατὰ ἕναν ἄλλο τρόπο εἶναι λωποδύτης. Ἄς ἐξετάσουμε προσεκτικὰ τὴ διαγωγὴ μας μήπως κι ἐμεῖς φερόμαστε σκληρόκαρδα στὴν τόση δυστυχία ποὺ βλέπουμε γύρω μας.

Οἱ συνέπειες θὰ εἶναι φοβερές.

«Ἀπέθανε καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη», συνέχισε ὁ Κύριος. Ὅση περιουσία καὶ ἂν ἔχει κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ δωροδοκήσει τὸν θάνατο. Τελικὰ ὁ πλούσιος ἐξ αἰτίας τῆς ἀσπλαχνίας του βρέθηκε στὸν Ἄδν «ἐν βασάνοις».

Καὶ ὅταν στὴν ἀπόγνωσή του ζήτησε ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ νὰ τὸν λυπηθεῖ καὶ νὰ στείλει τὸν εὐτυχισμένο Λάζαρο νὰ τὸν δροσίσει μὲ μιὰ σταγόνα νερό, πῆρε τὴν ἀμείλικτη ἀπάντηση: «**Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὥδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι**». Ὁ καθένας μὲ τὴν στάση του στὴν ἐπίγεια ζωὴ του καθόρισε ὀριστικὰ πιά τὴ θέση του ἐδῶ. Ἄλλωστε μεταξύ μας ὑπάρχει ἕνα χάσμα ἀγεφύρωτο.

Φέρνει ρίγος καὶ φρίκη ἡ κατάσταση τοῦ πλούσιου στὸν Ἄδν, ὅταν τὴν καλοσκεφθοῦμε, ἀλλὰ ἀκόμη φέρνει κι ἕνα τεραστίας σημασίας μήνυμα, ποὺ εἶναι καιρὸς νὰ τὸ ἀναλογισθοῦμε. Νομίζει κανεὶς ὅτι βλέπει μέσα ἀπὸ τὴν παραβολὴ τὴς φλόγες τοῦ Ἄδν νὰ σχηματίζουν πύρινες γλώσσες καὶ νὰ φωνάζουν: «**Ἡ ἀσπλαχνία τιμωρεῖται!**» Ὁ ἀψευδὴς λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι σαφέστατος στὸ θέμα αὐτό: Ἡ σκληροκαρδία μιὰ μέρα θὰ τιμωρηθεῖ αὐστηρά. Ὁ Θεὸς δὲν παίζει. «**Ἡ κρίσις ἀνέλεος τῶ μὴ ποιήσαντι ἔλεος**» (Ἰακώβ. β΄ 13). Ἡ τιμωρία τοῦ Θεοῦ θὰ εἶναι αὐστηρότατη σ' ἐκεῖνον ποὺ ἔκλεισε τὰ αὐτιά του στὸν στεναγμὸ τῶν ἀδελφῶν του.

Ὁ Κύριος δὲν σπεύδει νὰ ἐπιβάλλει τὴς κυρώσεις – καὶ τὸν πλούσιο τὸν ἀνέχθηκε ἐπὶ μακρόν. Συνεχῶς δίνει νέες προθεσμίες, νέες εὐκαιρίες, γιὰ νὰ συναισθανθεῖ ὁ ἀσπλαχνὸς ἄνθρωπος τὴν ἐνοχί του καὶ νὰ μετανοήσει.

Ἄς καλοσκεφθοῦμε λοιπόν, –ὄχι αὐριο, ἀλλὰ τώρα!– τὸ σοβαρὸ αὐτὸ θέμα. Ἄς ἐξετάσουμε προσεκτικὰ τὴ ζωὴ μας. Ἐδῶ κρίνεται τὸ αἰώνιο μέλλον μας. Ἐκεῖνος ποὺ ἀδιαφορεῖ στὸ σπαρρακτικὸ «πεινώ» τοῦ συνανθρώπου του θὰ τυραννιέται μ' ἕνα φοβερὸ «διψῶ» στὸ καμῖνι τῆς αἰώνιας ὀδύνης. Καὶ ἄς παρακαλέσουμε θερμὰ τὸν Χριστό: «**ὦ Κύριε μὴ με ἀφήσεις νὰ ζῆσω οὔτε μιὰ μέρα καθὼς ὁ σημερινὸς πλούσιος. Ἀλλὰ ἀξιώσέ με τελειώνοντας τὴ ζωὴ μου μὲ πίστη νὰ βρεθῶ κι ἐγὼ στοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ**».

Νέες θρησκείες και ψευτομεσίες

Ανυψωχτικά φαινόμενα στην εποχή μας: «Νέο-παγανισμός, "Νέα Έποχή", Βουδισμοί, γκουρού, "προφήτες" της δεκάρας με αγύρτικες συνταγές και ψευτοασκήσεις, αποκρυφισμοί, άστρολογίες και μαγείες που έκμεταλλεύονται την εύπιστία των θυμάτων τους, κάνουν θραύση στις ημέρες μας. Εύρωπαίοι και Αμερικανοί αναζητούν διέξοδο από τους άγχωτικούς ρυθμούς της ζωής σε νέες θρησκείες και ψευτομεσίες».

Το κακό στις περιπτώσεις αυτές ξεκινάει από τον εγωσφορικό έγωισμό των ανθρώπων αυτών. Πρόκειται για αθεράπευτη μεγαλομανία που εκδηλώνεται με τη μορφή της προσωπικής επίβολης και της έγωλατρίας. Τους λείπει κυρίως η αγάπη. Δεν αγαπούν τον λαό. Αγαπούν και λατρεύουν τον έαυτό τους και μόνον αυτόν. Τον λαό τον χρησιμοποιούν, για να υπηρετεί τα φιλόδοξα σχέδιά τους και τα παράνομα συμφερόντά τους. Και άκριβώς έπειδη τους λείπει η αγάπη, τους λείπει και η έλευθερία. Μόνον όποιος αγαπάει άληθινά είναι ο ίδιος έλευθερος άνθρωπος και σύγχρονος σέβεται την έλευθερία των άλλων. Άλλοι λένδετες οί δύο αυτές άρετες και άπουσιάζουν από τον φαρισαϊσμό και τους Φαρισαίους κάθε έποχής.

Γνωστή η στάση του Κυρίου. Ο φιλόανθρωπος Ίησους τους έλέγχει αυστηρά. Αγανακτεί ιδιαίτερα έναντιόν της άπανθρωπιάς και της σκληρότητας των παλαιών και σύγχρονων Φαρισαίων. Στο πρόσωπό τους άποδοκιμάζει όλους τους λαοπλάνους. Θα τους δώσει τον χαρακτηρισμό που τους ταιριάζει. Θα χρησιμοποιήσει άλληγορία με τόση όμως σαφήνεια. Παρουσιάζονται ως ποιμένες που δεν ένδιαφέρονται για το ποίμνιο. Είναι κλέφτες και ληστές και λύκοι. Είναι ποτέ δυνατόν οί κλέφτες, οί ληστές και οί λύκοι να ένδιαφερούν και να προστατεύουν τα πρόβατα; Αυτόι φροντίζουν μονάχα να καρπωθούν, να έκμεταλλευτούν, να άρμέξουν και να κατασπαράξουν.

Ο Χριστός όμως αγαπάει ειλικρινά τους ανθρώπους, γι' αυτό άλλωστε έγινε άνθρωπος. «**Εγώ είμι η θύρα των προβάτων**» (Ιωάν. 1' 7), θα διακηρύξει. Τί θα πεί εγώ είμαι η θύρα; Πολυσήμαντη η λέξη αυτή. Ο Ίησους είναι η θύρα. Η πόρτα προσφέρει ξεκούραση και ασφάλεια. Μόλις περάσεις την πόρτα νιώθεις αυτό που λέμε «σαν στο σπίτι σου». Την άνεση και την ασφάλεια που τίποτα δεν μπορεί να άντικαταστήσει.

Και όχι μόνο αυτό. Ο Κύριος συμπληρώνει τη φράση Του: «**Εγώ είμι η θύρα· δι' έμου εάν τις εισέλθη, σωθήσεται, και εισελεύσεται και έξελεύσεται, και νομήν εύρήσει**» (Ιωάν. 1' 9). Πόσα μās λένε οί δύο αυτές λέξεις «**εισελεύσεται και έξελεύσεται!**» Ο Χριστός προσφέρει την έλευθερία στους μαθητές Του. Ο Χριστιανισμός είναι η θρησκεία της έλευθερίας και για έλευθερους ανθρώπους. Ο Χριστιανός «**εισελεύσεται και έξελεύσεται**». Θα κινείται, δηλαδή, με άνεση, έλευθερα. Δεν είναι φυγός, για να του κλείνουν

την πόρτα ή να κρατιέται με τη βία μέσα. Και όταν έξέρχεται πάλι δεν κλείνει η θύρα, ώστε να μη μπορεί να ξαναμπει σαν να είναι ξένος. Ποτέ δεν χρησιμοποιεί βία ο Χριστός. Θέλει την έλευθερη άποδοχή. Και η άποδοχή αυτή πρέπει καθημερινά να ανανεώνεται. Μπήκες; Μπορείς να βγεις. Κινείσαι έλευθερα. Μπορείς αν θέλεις και να φύγεις. Κανένας δεν σε κρατάει με το ζόρι. «**Μη και υμείς θέλετε υπάγειν;**» (Ιωάν. στ' 67) επαναλαμβάνει και σε μās. Άλλά «**Κύριε, προς τίνα άπελευσόμεθα, ρήματα ζωής αιώνιου έχεις**» (68), άποκρίνεται όποιος γέυθηκε την όμορφιά της χριστιανικής ζωής.

Οί άσφυκτικοί περιορισμοί των αίρέσεων, οί σκοτεινές αίθουσες της μασονικής μυήσεως, τα «ήσυχαστήρια» της γιόγκα και των γκουρού, οί άποκτηνωτικές τελετές της μαύρης μαγείας και των άλλων έξευτελιστικών άποκρυφισμών, δεν έχουν καμιά σχέση με τον Χριστιανισμό, την θρησκεία της έλευθερίας και της αγάπης. Έκει κυριαρχεί το σκοτάδι. Έδώ άκτινοβολεί το φώς. Έκει εισέρχεται, αλλά δεν έξέρχεται. Δεν υπάρχει θύρα έξόδου. Υπάρχουν μόνο σχισμές, από τις όποιες δεν μπορείς να έξέλθεις παρά μόνο έρποντας. Μπήκες; Θα άποχαιρητήσεις ίσως για πάντα τη ζωή και τις όμορφίες της.

Κοντά στον Χριστό «εισέρχεται και έξέρχεται». Είναι έλευθερος. Έπικοινωνείς έλευθερα. Συναντάς όλους τους ανθρώπους από την πόρτα της αγάπης. Αυτή η πόρτα, άνοιχτή σε όλους τους ανθρώπους, που ένώνει τους ανθρώπους μεταξύ τους και με τον Θεό, είναι η θύρα της άληθινής χαράς και έλευθερίας, που αναζητεί ο σύγχρονος κουρασμένος άνθρωπος. Είναι η θύρα Έκεινού, είναι Έκεινος, που είπε, ότι μόνο «**δι' έμου εάν τις εισέλθη, σωθήσεται, και εισελεύσεται και έξελεύσεται και νομήν εύρήσει**» (Ιωάν. 1' 9).

ZΩΗ

Όρθόδοξον Χριστιανικόν Περιοδικόν.

Όργανον Άδελφότητος Θεολόγων ή «ZΩΗ»

Κυκλοφορεί κάθε μήνα.

Έκδοτής: Άδελφότης Θεολόγων ή «ZΩΗ» Σ.Α., Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθήνα.

Τηλ.: 210 64 28 531, FAX: 210 64 63 606.

Διευθυντής Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθήνα.

Έκτύπων: «Λυχνία Α.Ε.», Άνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Άχαρών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

Η άνανέωση της έτήσιας συνδρομής έσωτερικού (10 €)

μπορεί να γίνει με τους έξής τρόπους:

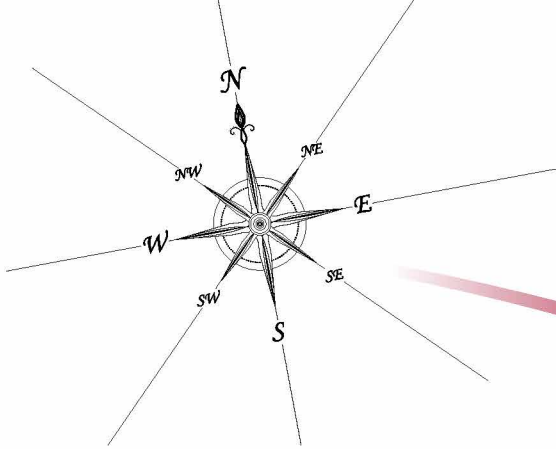
- Με κατάθεση στην Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος, στον λογαριασμό που διατηρεί η Άδελφότητα ύπ' αριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR1501101320000013229600013)**, δικαιούχος: Άδελφότης Θεολόγων ή «ZΩΗ». Στην αίτιολογία να ζητάτε να σημειώνεται ρητώς το όνοματεπώνυμο του συνδρομητή και το όνομα του περιοδικού (ZΩΗ)
- Στα βιβλιοπωλεία «ZΩΗ» (Καρύτση 14, Αθήνα και Αγ. Σοφίας 41, Θεσσαλονίκη) και συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία
- Στο γραφείο του περιοδικού: **Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθήνα**
- Στα ΕΛΤΑ με έντυπο ταχυληρωμής που συναποστέλλεται άνά τακτά χρονικά διαστήματα για όσους έχουν όφειλή
- Στα ΕΛΤΑ με ταχυδρομική έπιταγή στη διεύθυνση του περιοδικού (Ίπποκράτους 189, 114 72 Αθήνα). Προβλέπεται έπιβάρυνση με ταχυδρομικά τέλη
- Σε κατά τόπους συνεργάτες και άντιπροσώπους, οί όποιοι θα κόβουν σχετικές αποδείξεις.

Η άνανέωση της έτήσιας συνδρομής έξωτερικού (25 €) / Κύπρου (15 €)

μπορεί να γίνει μόνο με κατάθεση στην τράπεζα:

IBAN: GR1501101320000013229600013

BIC/Swift Code: ETHNGRAA

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΑΓΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (1547 - 1622)

9

Τὸ τέλος τοῦ δρόμου

Στις 17 Δεκεμβρίου τοῦ 1622, σὲ ἡλικία 75 ἐτῶν, ὁ Ἅγιος, καταβεβλημένος ἀπὸ τὸ γῆρας, βαρύτερες ἀσθένειες, ἀλλὰ καὶ καταπονημένος ἀπὸ τὴν ἀσκητικὴ ζωὴ, τελειώνει τὸ δρόμο του πάνω σ' αὐτὴ τὴ γῆ.

Προαισθάνθηκε τὸ τέλος του καὶ κάλεσε κοντὰ του τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Μονῆς, γιὰ νὰ τοὺς ἀφήσει τὶς τελευταῖες παραγγελίες καὶ ὑποθήκες.

Χρήματα ἢ ἄλλα ὑλικά ἀγαθὰ δὲν εἶχε νὰ τοὺς ἀφήσει. Τὸ ἀρχοντόπουλο τῆς Ζακύνθου πέθανε πᾶμπτως μοναχός. Ἐλεύθερος ἀπὸ τὰ περιττὰ βάρη τοῦ πλοῦτου αἰσθανόταν πιὸ ἐλαφρὺς στὴν οὐρανοδρόμο πορεία του.

Μὰ ἂν δὲν εἶχε νὰ τοὺς ἀφήσει ἀγαθὰ αὐτῆς τῆς γῆς, εἶχε πλοῦσια πνευματικὰ δῶρα νὰ τοὺς μοιράσει. Τοὺς ἄφησε σὰν ἱερὴ παρακαταθήκη τὴν ἐντολὴ τῆς ἀγάπης μεταξὺ τους καὶ πρὸς τὸν πλησίον καὶ τοὺς προέτρεψε νὰ φροντίσουν τὴ θυσία τοῦ ἐγωισμοῦ. Τοὺς μίλησε ἀκόμα γιὰ τὴ μεγάλη τους ἀποστολὴ μέσα στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς ζήτησε νὰ μείνουν ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τους πιστοὶ στὸν Θεό.

Αὐτὸς ποὺ σὰν Ἀρχιερέας ἐγκατέλειψε τὴν Αἴγινα, γιὰτὶ φοβόταν τοὺς ἐπαίνους καὶ τὶς τιμὲς ἀπὸ τὸ ποίμνιό του, τώρα ποὺ ἐτοιμάζεται νὰ παρουσιαστῆι στὸν Κύριό του, γιὰ ν' ἀποφύγει καὶ τὶς μεταθανάτιες τιμὲς, λέει στοὺς ἀδελφοὺς τὴν τελευταία του ἐπιθυμία: Νὰ τὸν θάψουν στὰ Στροφάδια, ἐκεῖ ποὺ ἔκανε τὸ πρῶτο του ξεκίνημα ὡς μοναχὸς Δανιὴλ.

Ἀφοῦ ἔδωσε τὶς παραγγελίες αὐτές, ψιθυρίζοντας τὶς τελευταῖες του προσευχές, φτερουγίσε στὰ Οὐράνια ἢ πάλλευκην ψυχὴ τοῦ Ἁγίου Διονυσίου στὶς 17 Δεκεμβρίου 1622.

Γρήγορα τὸ νέο μαθεύτηκε στὴν πόλη κι ὁ λαὸς τῆς Ζακύνθου πλημμύρισε τὸ ἀρχοντικὸ τοῦ Ἰωάννη Μακρῆ.

Μὲ δάκρυα καὶ λυγμοὺς μετὰ τὴ νεκρῶσιμην ἀκολουθία ἔδωσαν τὸν τελευταῖο ἀσπασμὸ στὸν Πατέρα καὶ προστάτη καὶ τροφοδότη. Φίλησαν τὰ ὄσια χέρια ποὺ τοὺς εὐεργέτησαν, τὰ πόδια, ποὺ δὲν ἐφείσθησαν κόπων γιὰ τὸ χαμένο πρόβατο.

Τὴν ἄλλη μέρα, στὶς 18 Δεκεμβρίου ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος, κλῆρος καὶ λαὸς καὶ πολλοὶ εὐγενεῖς κι εὐπατρίδες ἀπ' τ' ἀρχοντολόγι τῆς Ζακύνθου, συνόδευσαν μὲ συνοχὴ καρδίας ὡς τὴν παραλία τὸ ἱερὸ σκῆνωμα τοῦ Ἀρχοντοπούλου, ποὺ εἶχε ἀπαρνηθεῖ τὰ ἐγκόσμια, μὰ ποὺ τελικὰ ἔμεινε ὁ Ἄρχοντας τοῦ νησιοῦ.

Μιὰ βενετσιάνικη φρεγάδα μετέφερε τὸ σκῆνωμα τοῦ Ἁγίου στὰ Στροφάδια, στὸ Μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἐπίγεια πορεία μιᾶς ζωῆς δοσμένης ἄνευ ὄρων στὸν Θεὸ καὶ στοὺς συνανθρώπους του. Τιμήθηκε, μὰ καὶ καταφρονήθηκε. Οὔτε τὸ ἓνα οὔτε τὸ ἄλλο στάθηκαν ἐμπόδιο στὴν πορεία του. Ὑπέμεινε τὰ πάντα στὴ γῆ, ἔχοντας τὰ βλέμματα στραμμένα στὸν οὐρανό.

Πέρασαν χρόνια ἀρκετὰ (μεταξὺ 1625-1645) καὶ οἱ μοναχοὶ τῶν Στροφάδων ἀποφάσισαν νὰ κάνουν ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων του. Ὅταν ὅμως ἀνοιξαν τὸν τάφο του ἔμειναν κατάπληκτοι. Τὸ πρόσωπο καὶ ὅλο τὸ σῶμα τοῦ ἦταν ἄθικτα.

Μὲ πομπὴ τότε καὶ βαθεῖα κατάνυξη, ὑμνοῦντες τὸν Θεὸ γιὰ τὸ θαῦμα αὐτὸ καὶ γιὰ τὴν τιμὴ ποὺ ἔκανε σ' ἀρκετοὺς ἀπ' αὐτοὺς νὰ ζήσουν κοντὰ σ' ἓνα τέτοιο ἅγιο, μετέφεραν τὸ ἅγιο λείψανο στὸ νάρθηκα τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ ἀργότερα ὄρθιο στὸ δεσποτικὸ θρόνο.

Τὸ νέο σὰν ἀστραπὴ διαδόθηκε καὶ πλήθη λαοῦ ξεκινούσαν τώρα νὰ προσκυνήσουν τὸ ἱερὸ σκῆνωμα. Τὰ ἐρημονήσια τῶν Στροφάδων δὲν ἦταν πιὰ ἐρημονήσια. Κι ὁ ἐρημοπολίτης Ἅγιος, καὶ μετὰ τὸ θάνατό του «τὰς ἐρήμους οἰκίζει».

Ὁ Βενετὸς ἱστορικὸς Φερράρι στὸ ἔργο του «Ἱστορικαὶ σημειώσεις», γράφει, ὅτι, ὅταν ὁ στόλος τῆς Βενετίας πέρασε ἀπὸ τὶς Στροφάδες, λίγες μέρες προτοῦ λεπλατηθοῦν τὰ νησιὰ ἀπὸ τοὺς Τούρκους (1717), εἶδε τὸ λείψανο τοῦ Ἁγίου ἀκέραιο πάνω στὸν ἐπισκοπικὸ θρόνο.

Στὴ συνείδηση ὄλων τῶν πιστῶν, ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τῆς ἀνακομιδῆς, ὁ Ἠγούμενος τῆς Ἀναφωνήτριας, αὐτὸς ποὺ προτίμησε ὡς «τόπον ἀναπαύσεως» τὰ ἀγαπημένα του Στροφάδια, ἀναγνωρίστηκε ὡς Ἅγιος.

Ἐπρεπε ὅμως ν' ἀκολουθήσει καὶ ἡ ἐπίσημη ἀνακήρυξή του ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος μὲ Πατριάρχη τὸν Γαβριὴλ (1702-1707) ἀποφάσισε τὸ 1703 τὴν ἐπίσημη ἀνακήρυξη τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Αἰγίνης σὲ Ἅγιο τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐπίσημη αὐτὴ ἀνακήρυξή του σὲ Ἅγιο πύκνωσε τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν στὸ νησι τῶν Στροφάδων.

(Συνεχίζεται)

Η ΠΕΙΝΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ανατριχιαστικά είναι τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα από το Παγκόσμιο Έπισημιστικό Πρόγραμμα (WFP) σχετικά με την πείνα στον κόσμο. Όπως δήλωσε στο πρακτορείο Reuters η Κορίν Φλάισερ, περιφερειακή διευθύντρια του WFP, πριν από την κρίση της πανδημίας, το 2019, υπέφεραν από τον λιμό παγκοσμίως 135 εκατομμύρια άνθρωποι. Ήδη αυτό αντιπροσώπευε ένα ασύλληπτης έκτασης και τραγικά δυσεπίλυτο πρόβλημα, ένα δώδεκα φορές μεγαλύτερο από αυτά που προσεγγίζουν τα οποία επιλέγουμε να κλείνουμε τα μάτια, προσποιούμενοι ότι δεν υπάρχουν και δεν μας άφορούν. Στην αρχή της πανδημίας, τον Μάρτιο του 2020, το περιοδικό *Ο Κόσμος της Ελληνίδος* έγραφε χαρακτηριστικά: «Σε όλο τον κόσμο, περίπου έννεα εκατομμύρια άνθρωποι τον χρόνο, δέκα τέσσερις χιλιάδες την ημέρα, πεθαίνουν από την πείνα. Αλλά αυτό... δεν είναι μεταδοτικό...». Αν όμως το πρόβλημα ήταν ήδη τότε τραγικό, σήμερα η κατάσταση έχει ξεφύγει από κάθε έλεγχο. Σύμφωνα πάντα με τα επίσημα στοιχεία του WFP, ο αριθμός των ανθρώπων που βρίσκονται αντιμέτωποι με την όξεία έπισημιστική ανασφάλεια (πείνα) σε όλο τον κόσμο έχει σήμερα υπερδιπλασιασθεί, λόγω της πανδημίας, των πολεμικών συγκρούσεων και της κλιματικής αλλαγής, με αποτέλεσμα, έναντι 135 εκατομμυρίων το 2019, ο αριθμός των ανθρώπων που υποφέρουν από λιμό να ανέρχεται πλέον στα 345 εκατομμύρια(!), με το πρόβλημα να αναμένεται να γιγαντωθεί περαιτέρω λόγω των πολεμικών συγκρούσεων και της κλιματικής αλλαγής. Και η άπορία είναι: Τί από τα δύο είναι πιο τραγικό, το ίδιο το πρόβλημα, ή η άδιαφορία μας γι' αυτό;

ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΛΕΙΝΟΥΝ, Η ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΡΑΖΩΝΕΙ...

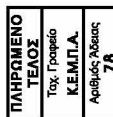
Η σχολική χρονιά ξεκίνησε, με 227 ακόμη Νηπιαγωγεία και Δημοτικά σχολεία να έχουν αναστείλει τη λειτουργία τους λόγω μηδενικού αριθμού έγγραφων. Τα νούμερα τρομάζουν: Στην Περιφέρεια Ηπείρου πέρυσι ανέστειλαν τη λειτουργία τους 40 Νηπιαγωγεία και Δημοτικά, ενώ φέτος ήλθαν να προστεθούν σε αυτά άλλα 40. Δηλαδή, μέσα σε δύο μόλις χρόνια, στην Περιφέρεια Ηπείρου έκλεισαν 80 σχολικές μονάδες. Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου πέρυσι ανέστειλαν τη λειτουργία τους 27 Νηπιαγωγεία και Δημοτικά, ενώ φέτος τα πράγματα είναι χειρότερα, με 31 Νηπιαγωγεία και Δημοτικά να κλείνουν. Στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, τα στοιχεία προκαλούν δέος, καθώς μόνο φέτος 73 Νηπιαγωγεία και 40 Δημοτικά σχολεία δεν θα υποδεχθούν μαθητές. Την ίδια στιγμή, σε όλη την Έπικράτεια σχεδόν 270 Νηπιαγωγεία και 80 Δημοτικά λειτουργούν με τον ελάχιστο αριθμό των πέντε μαθητών. Και το χειρότερο, δεν μιλάμε απλώς για έρημοποίηση της περιφέρειας, με παράλληλη συγκέντρωση του πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα, όποτε θα έπρεπε τα σχολεία να μειώνονται στην περιφέρεια, αλλά να αυξάνονται στα αστικά κέντρα. Δυστυχώς, η πρόσφατη ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής αποκαλύπτει ότι συνολικά ό έλληνικός πληθυσμός μειώνεται, και η Ελλάδα γερνάει και μαραζώνει. Όπως έχουμε ξαναγράψει, είναι απόλυτη ανάγκη να στηριχθεί η οικογένεια. Και θα στηριχθεί διττώς: αφ' ενός μὲν με χρήματα, αφ' ετέρου δὲ με ἀρχές και ἀξίες. Δυστυχώς, το ξέρουμε καλά ότι είμαστε φτωχοί σε χρήματα. Αλλά το χειρότερο είναι ότι αποδεικνύομαστε φτωχοί και σε ἀρχές και ἀξίες...

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟ ΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Προβληματισμό προκαλεί η πρόσφατη γνωμοδότηση της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων για τη δυνατότητα άπαλλαγής και Όρθοδόξων μαθητών από το μάθημα των Θρησκευτικών στα σχολεία. Η άπαξίωση του μαθήματος των Θρησκευτικών φαίνεται να έχει προχωρήσει με μεθοδικά βήματα. Πρώτο βήμα θα μπορούσε να πει κανείς ότι ήταν η απομάκρυνση των διδακτικών εγχειριδίων από τον καθαρά όρθόδοξο χαρακτήρα που είχαν παλαιότερα, με αποτέλεσμα το μάθημα να μοιάζει συχνά με μάθημα θρησκευσιολογίας. Δεύτερο βήμα ήταν η δυνατότητα που δόθηκε σε μη Όρθοδόξους μαθητές (άλλοθρησκους, έτεροδόξους, άθρησκους, άθεους ή άγνωστικιστές) να άπαλλαγούν από την ύποχρέωση παρακολούθησης του μαθήματος. Τρίτο και τελευταίο η πρόσφατη γνωμοδότηση της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, ότι δεν είναι συνταγματικά άνεκτο το δικαίωμα της εξαίρεσης από τα Θρησκευτικά να άφορα μόνο τους μη Όρθοδόξους (κάτι τέτοιο θα ήταν... διάκριση), αλλά το ίδιο δικαίωμα πρέπει να έχουν και οι Χριστιανοί Όρθόδοξοι μαθητές... Περιττό να πούμε ότι έτσι το μάθημα των Θρησκευτικών οδηγείται στην άπαξίωση, με όρατο τον κίνδυνο του ουσιαστικού εξοβελισμού του από την εκπαίδευση. Μήπως, όταν μιλάμε για άπαλλαγή από τα Θρησκευτικά, είναι τελικά η ίδια η Πολιτεία που επιδιώκει την άπαλλαγή αυτή; Και αν ναι, πόσο συνετό είναι αυτό; Σε μια έποχή που χαρακτηρίζεται από την κρίση ταυτότητας, πόσο λογικό είναι να εξοβελίζουμε εν τοις πράγμασι το μάθημα που διδάσκει την ταυτότητα; Σε έναν κόσμο όπου κυριαρχεί η κρίση των αξιών, πόσο συνετό είναι να εξοβελίζουμε το μάθημα που διδάσκει ἀξίες;

Η ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Το καλοκαίρι που πέρασε σηματοδεύθηκε από τις πιο καταστροφικές πυρκαγιές, τους πιο φονικούς καύσωνες και πρωτοφανή ξηρασία στην Εύρωπη, με τους ειδικούς να προειδοποιούν ότι όλα αυτά είναι τα δραματικά αποτελέσματα της κλιματικής αλλαγής. Μια λεπτομέρεια με ξεχωριστή σημασία, που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι εικονοποιεί την έκταση του προβλήματος, είναι η λεγόμενη «πέτρα της πείνας» που έγινε όρατη λόγω της πρωτοφανούς ξηρασίας σε όχθη του ποταμού Έλβα, κοντά στην τσεχική πόλη Ντέτσιν. Οι «πέτρες της πείνας» είναι μηνύματα χαραγμένα σε πέτρα στις όχθες ποταμών σε περιόδους ιστορικών ξηρασιών με δραματικές συνέπειες. Υπό κανονικές συνθήκες τα μηνύματα αυτά παραμένουν καλυμμένα από τη στάθμη του νερού. Η πρωτοφανής φετινή ξηρασία όμως έκανε όρατη την «πέτρα της πείνας» του Ντέτσιν, και το μήνυμά της δεν θα μπορούσε να είναι πιο δραματικό: «Wenn du mich siehst, dann weine» (Αν με δεις, τότε κλάψε)... Η δραματική προειδοποίηση φωτογραφήθηκε, κυκλοφόρησε εύρυτατα στο διαδίκτυο και στα έντυπα μέσα ενημέρωσης, θορόβησε για λίγο και γρήγορα... ξεχάστηκε. Ο κόσμος παραδόθηκε εκ νέου στις μάταιες και ταπεινές ένασχολήσεις του. Δεν φθάνει που αλόγιστα καταστρέψαμε το περιβάλλον, αλλά και κατά τον αισώπειο μύθο, «των οικίων ήμων έμπιπραμένων, ήμεϊς άδομεν»...

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Τηλεγράφοι 189
114 72 ΑΘΗΝΑ